

Ech mengen, datt déi Klausel hei net direkt an automatesch kann Uwendung fannen, well deem Artikel - Dir hutt e genannt, den Artikel 19 vun där Direktiv - am Fong seet, datt e Memberstat vun der EU dat muss ufroen. An dee kann dat nëmmen ufroen, wann en déi nämlecht Dispositioun quasi huet, wéi d'Amerikaner déi och hunn.

Ech gesi fir de Moment net direkt, datt ee Memberstat dat kéint esou froen. Ech mengen och, datt dat net géif anrieden. Et ass theoretesch héchstwahrscheinlech méiglech.

Wat méi méiglech ass, dat ass, datt d'Europäesch Kommissioun eng nei Direktiv virun e puer Woche proposéiert huet, déi eng total Extensioun mécht vun där Direktiv iwwert d'Coopération administrative en matière fiscale.

An ech hu gëschter zu Bréissel am Conseil vun de Finanzministeren eng Interventioun gemaach, nodeems déi nei litauesch Présidence hiren Aktiounsprogramm virgestallt huet a Steierfroen, an do hunn ech gesot, datt ech mengen, datt mer e bëssen op eng onkohärent Aart a Weis an Europa fir de Moment virginn.

Mir hu fir de Moment op d'mannst dräi Projekten am Steuerberäich an dëser Matière. Dat eent, dat ass d'Extensivitéit vun der Direktiv fiscalité de l'épargne, déi jo hei zu Lëtzebuerg vill diskutéiert ginn ass. Dat Zweet, dat ass déi nei Proposition iwwer eng méi breet Direktiv coopération en matière fiscale. An dat Drëtt, dat ass dee Projet, deen déi fënnf, sechs Grouss wëlle maachen iwwer eng Zort wat si nennen „europäesche FATCA“, wou zwielef aner Länner du gesot hunn, si wäeren och d'accord, déi fënnf Grouss ze ënnerstëtzen.

Ech bedauern dat extrem, well esou kann een an Europa net virufluren. Ech weess net, wat d'Base légale vun esou enger Kooperatioun ass. Ech fannen et net gutt, datt mer dräi verschidden Texter hunn. An duerfir hunn ech gëschter d'Kommissioun an d'Présidence invitéiert, emol nach eng Kéier ze kucken, ob een net ee gemeinsamen Text ka maachen.

Et ass, mengen ech, kloer, a wéi eng Richtung et geet. Et wäert an Zukunft méi Transparenz ginn a méi Kooperatioun tëschent de Steierverwaltungen. An ech mengen net, datt sech Lëtzebuerg deem sollt a wëllt opposéieren, wa mer wëllen eng international Finanzplaz sinn.

Par contre hätt ech gär, datt et kohärent wär. Duerfir een Text. An et muss effikass sinn. An zur Effikassitéit gehéiert, datt mer global Standards hunn an net nëmme Standards, déi an der Europäescher Unioun spillen, mä och zu Singapur, och zu Hongkong, och zu New York. Dat heescht, nëmmen dann ass et effikass, och am Kampf géint de Steuerbedruch, un deem mir eis wëlle bedeelegen. Mä net op eng Aart a Weis, wou mer hei eppes an Europa bastelen, wat an deenen anere Länner net gemaach gëtt.

Dat gëllt iwwregens net nëmme fir d'Steiermatière, dat gëllt och generell fir d'Bankeregulatioun. Och Basel III an aner Saache sinn nëmmen effikass, wann och aner grouss Finanzzentren op der Welt dat maachen.

Duerfir mengen ech, datt dat hei eng wichteg Matière ass. Wéi gesot, nach eng Kéier op d'Fro vum Här Henckes, mir wäerten dat geschwënn ofschléissen. An da wëlle mer dat och an engem Projet de loi festschreiwen, deen dann d'Approbatioun vun dëser Chamber brauch.

Vläicht eng lescht Remarque, Här President, déi ech elo bal vergiess hat, dat ass d'Matière vun de Fongen, vun den Investmentfongen, wat jo awer - ech hunn dat virdrun a menger Ried gesot - ee vun den Haaptpillere vun der Lëtzebuerger Finanzplaz ass. Mir sinn do no laange Verhandlung mat den Amerikaner eis eens ginn, datt d'Fongenindustrie net brauch sech ënnert der Législatioun FATCA enregistréieren ze loossen an net brauch Rapport ze maachen. Wat en fait eng ganz gutt Nouvelle ass, well dat keng zousätzlech administrativ Belaaschtung fir d'Fongenindustrie ginn.

A schliesslech wëllt ech och nach preziséieren, datt mer eis entscheet hu fir de Modell 1 an den Négociatioun mat Amerika. A Modell 1, dat heescht direkten Accord tëschent deenen zwou Steierverwaltungen. Mir hunn dat gemaach, well mer dat och an Europa hunn a well dat eng Simplificatioun fir d'Banken hei zu Lëtzebuerg duerstellt, datt se net an Europa en anere Modell hu wéi mat den Amerikaner.

Dat ass iwwregens och dee Modell, deen an der Zwëschenzäit och Singapur decidéiert huet an déi meeschten aner Länner vun der Welt och. Mä ech mentionnéiere Singapur, well déi vläicht als asiateschen Hub, als international Finanzplaz an Asien eis an Europa am nächste kommen an och an enger gewëssener positiver Konkurrenz mat eis stinn.

Voilà, Här President, dat sinn eng Rei Prezisiounen. Et ass eng technesch Matière, mä si huet eng gréisser Influenz op d'Zukunft vun eise Re-

latioun mat Amerika engersäits an op de Fonctionnement vun der Finanzplaz anerersäits.

Ech mengen, dat Resultat, wat mer kréien, ass e gutt Resultat fir Lëtzebuerg, och wann ech generell kee grouse Fan si vun der FATCA-Législatioun, well et eng eesäiteg Législatioun ass. Ech hunn ëmmer léiwer, et kann een eppes négociéieren. Hei war eppes do, wat den amerikanesche Kongress decidéiert huet, wou mir hu missen dat Besch doraus maachen. An zweetens ass et awer eppes, wat generell administrativ relativ komplex ass. Mä aus deem Fakt, dee mir net konnten änneren, mengen ech, hu mer aus Lëtzebuerger Siicht dat Besch gemaach.

Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci dem zoustännegen Minister.

Den Här Henckes kann nach eng Zousazfro stellen, wann en dat wënscht.

► **M. Jacques-Yves Henckes** (*Onofhängeg*). - Ech wollt just dem Här Minister villmools Merci soe fir déi Explikatiounen, well et ass awer eng wichteg Matière.

Wat ech just wollt an deem Kontext awer froen, dat ass: Et si fënnf Länner plus nach zwielef, déi wëllen awer eng extra Législatioun en matière fiscale do hunn. Riskéiert do Lëtzebuerg net op eng Kéier awer relativ isoléiert ze sinn? Dat heescht, musse mer do net... Kann dat net eventuell och fir ons Finanzplaz a fir ons Betriber verschidde Répercussiounen hunn?

► **M. Luc Frieden**, *Ministre des Finances*. - Ech sinn net sécher, ob dee Projet wäert realiséiert ginn, well ech e puermol scho gefrot hunn, wéi dee Projet da sollt ausgesinn a wat d'Base légale vun deem Projet wär. Et kann een net einfach zu fënnf decidéieren, esou eppes ze maachen. Vläicht zu 17, wann dat da stëmmt, datt zwielef anerer wëlle matmaachen. An et ka kee mir soen, wéi ass dat kompatibel mam Droit européen. Et ka kee mir soen, ob dat en internationalen Traité gëtt. An et ka kee mir en Detail soe vun deem, wat gemaach gëtt.

Duerfir mengen ech, datt dat zum Deel mat der Innenpolitik vun enger Rei Nopeschlänner ze doen huet a manner, datt do e konkrete Projet fir de Moment besteet. An dat ass eng vun den Ursachen, firwat ech gëschter nach eng Kéier gesot hunn an d'Kommissioun opgeruff hunn, ze kucken: Hei ass eng europäesch Matière an eng global Matière. Dat kann net aus engem Memberstat esou do aus der Héft geschoss ginn, ouni datt dat an e kohärent Konzept passt.

A bis haut hunn ech op déi Fro keng Äntwert kritt. Duerfir meng provisoresch Konklusioun, datt ech net onbedéngt iwwerzeegt sinn, datt dee Projet eng Kéier wäert gebuer ginn.

Merci.

► **M. Jacques-Yves Henckes** (*Onofhängeg*). - Très bien. Merci.

► **M. le Président.** - Merci dem Här Finanzminister.

Domadder wär dës Punkt ofgeschloss a mir kéimen zum nächste Punkt vun eise Ordre du jour, nämlech dem Projet de loi 6181 iwwert d'Violence domestique. Hei ass d'Riedezäit nom Modell 1 festgeluecht. Et hu sech bis elo ageschriwwen: d'Madame Polfer, den Här Angel, d'Madame Loschetter an den Här Kartheiser. D'Wuert huet elo d'Rapportrice vum Projet de loi, d'Madame Sylvie Andrich-Duval. Madame Andrich-Duval, Dir hutt d'Wuert.

6. 6181 - Projet de loi portant modification

1. de la loi du 8 septembre 2003 sur la violence domestique;

2. de la loi modifiée du 31 mai 1999 sur la Police et l'Inspection générale de la Police;

3. du Code pénal;

4. du Nouveau Code de procédure civile

Rapport de la Commission de la Famille, de la Jeunesse et de l'Égalité des chances

► **Mme Sylvie Andrich-Duval** (*CSV*), *rapportrice*. - D'Gewalt, Här President, Madame Minister, léif Kolleeginnen a Kolleegen, ass e Phänomeen vun eiser Gesellschaft. Eng Gewalt, déi mer all Dag begéinen a vis-à-vis vun där mer erschreckenderweis gesinn, dass d'Sensibilitéit nolléist. Eng Gewalt, déi awer och virun allem zerstéiert, wa se doheem tëschent de véier Mauere stattfënn, an der eegener Famill, do, wou Léift a Gebuerenheet un éischter Stell

sollte stoen. Nach ëmmer sinn et zum gréissten Deel Fraen, déi Affär si vun der häuslecher Gewalt, a mat hinnen direkt oder indirekt och d'Kanner.

Déi rezent weltwäit Etüd vun der Weltgesundheitsorganisatioun beleet, esou hir Generaldirektesch Margaret Chan, dass d'Gewalt géint d'Fraen insgesamt e globale Gesundheitsproblem vun epidemeschem Ausmooss duerstellt. D'Gewalt innerhalb vun enger Bezéiung ass déi meescht verbreete Gewalt géint d'Fraen. Beträff sinn 30% vun alle Frae weltwäit, an doriwwer eraus sinn et 38% vun alle Fraen, déi Affär gi vun engem Mord, dee vun deem aktuellen oder fréiere Partner ausgeübt gëtt. - Rezent wëssenschaftlech Etüde weisen awer och, dass 6% Männer vun hire Partnerinnen ermueret ginn.

Wéi grouss dee Misär, d'Verzweiflung an déi hannerloosse Wonnen op Kierper a Séil si bei deene Betraffenen, hunn ech op mengem beruffleche Wee gesinn. Dofir läit dee virleide Gesetzesprojet zu deem sensibelen Thema, zu deem ech den 20. März 2012 als Rapportrice bestëmmt gouf vun der Familljen-, Jugend- a Chancëgläichheitskommissioun, mer och besonnesch um Häerz.

Déi häuslech Gewalt zerstéiert elementar Mënscherechter an hält deene Betraffenen hiert Recht, fir an Dignitéit a Sécherheet ze liewen. Si gräift hir kierperlech a psychesch Integritéit un. Si ass e sozialen Iwwel, dee mer an alle Gesellschaftsschichten erëmfannen, onofhängeg vum Alter, der Hierkonft oder der Ausbildung vun de Leit. An hir Folgekäschte sinn immens héich, sief dat d'Finanzéierung vu Sécherheits- a Justizapparat, Gesundheitswiesen oder och an der Wirtschaft.

Déi häuslech Gewalt ass zënter 2003, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, keng Privatsaach méi an och kee Kavaléiersdelikt méi hei zu Lëtzebuerg. D'Chamber huet deemools dat bunnbriechend Gesetz géint d'häuslech Gewalt, dat d'Regierung ënnert der Fiederféierung vun der deemoleger Chancëgläichheitsministesch Marie-Josée Jacobs 2001 op den Instanzwee bruecht huet, mat 59 Jo-Stëmme an enger Enthaltung verabschit.

Domat huet d'Chamber en Tabu gebrach an e staarkt Signal gesat, nom Motto „Wie schléit, dee geet“. D'Gewalt kann net den normale Wee sinn, fir Konflikter ze léisen. Deen, deen d'Gewalt ausübt, dréit d'Verantwortung zu 100% fir säi Verhalen. Et ass net den Alkohol schold, net déi onglécklech Kandheet oder d'Provokatioun vum Partner oder vum Kand. Neen, et ass en Zeeche vu senger eegener Schwächt.

Dëst Gesetz, dat sech um fortschrittlichen éisträichesche Gesetz inspiréiert huet, ass elo néng Joer a Kraaft an huet seng Wierkung net verféelt. Déi jährelch Rapporten an d'Regierung vun deem Kooperatiounscomité, dee vum Gesetz jo agesat gouf an deen aus Professionelle besteet aus deene jeeweilege responsablen Organer vum betraffene Secteur, déi hunn erweisen, dass d'Gesetz méi wéi néideg war an och insgesamt gutt fonctionnéiert.

Mä schonn zënter 2007 hu si driwwer nogeduecht, ob d'Gesetz net misst op verschidde Punkte verbessert ginn, an hunn och Recommendationen an deem Sënn gemaach.

Zousätzlech huet déi onofhängeg Expertin Beate Stoff d'Gesetz 2006 an 2009 wëssenschaftlech evaluéiert am Optrag vun der Regierung. Och déi Konklusiounen bestätegen, dass et eng positiv Auswirkung op d'Hëllef fir d'Affär gëtt an d'Wegweisung vun der Persoun, déi d'Gewalt ausübt, eng zousätzlech Méiglechkeet ass, fir d'Gewalt an der Famill ze stoppen.

Allerdéngs ass et net esou, dass dofir d'Fraenhäer elo eidel stinn. Laut dem Tätigkeetsrapport vum Ministère vun der Chancëgläichheet hunn am Joer 2012 196 Fraen, mat 257 Kanner, déi 150 konventionéiert Plazen an Usproch geholl, an dovunner 87% wéint Gewaltproblemer. Duerch d'Gesetz sinn all déi Hëllefsmoosnamen och bei engem anere Public méi bekannt ginn, mä et léisst awer och trotzdem op nach e grousst Onsécherheetsgefill bei den Affär schléissen.

D'Madame Stoff huet zousätzlech nach eng Rei Recommendationen mat op de Wee ginn, wéi een d'Gesetz ka verbessern. Fir weider Donnéeen zu de genannte Rapporten an Evaluatiounen verweisen ech op mäi schrëftleche Rapport. Et ass op dësen Elementer, wou déi virleidend Reform vum Gesetz vun der häuslecher Gewalt baséiert.

An och d'Zuelen hei zu Lëtzebuerg schwätze fir sech a si mussen eis méi wéi alarméieren. Wa mer 2004 mat 253 Interventionen vun der Police ugefaangen hunn, esou leie mer 2012 bei 801, eng Steigerung vu méi wéi 300%. 522 Kanner, dovunner 443 mannejäreg, waren duerch déi Gewaltsituatioun betraff.

Gradesou bei den Ewechweisungen - Fall also, wou déi Persoun, déi gewalttätig ass, aus dem Haus gewise gouf: 2004 waren dat der 145; 2012 357, eng Steigerung vun 246%. Weider Detailler dozou fannt Dir a mengem schrëftleche Rapport an och an deenen zitéierte Rapport-annuellen. Eng Ursaach also méi, fir d'Gesetz ze verschäerfen, wann och een Deel vun deenen Zuele sech natierlech doduerjer erkläert, dass d'Gesetz elo dobausse méi bekannt ass.

D'Chamber huet sech zënter deem Gesetz vun 2003 och regelméisseg mat dem Sujet vun der häuslecher Gewalt befaasst an och aktiv un den europäeschen Initiativen an deem Beräich do bedeelegt; esou un der europäescher Campagne vum Conseil de l'Europe géint d'Gewalt géint Fraen an d'häuslech Gewalt am November 2006. An deem Kontext gouf och eng Resolution un hei an der Chamber gestëmmt. Donieft ass Lëtzebuerg och zënter 2006 un deem parlamentaresche Réseau vun „Le Droit des femmes de vivre sans violence“ bedeelegt.

Grad Europa huet an dësem Sujet eng Virreideroll iwwerholl, op déi ech a mengem schrëftleche Rapport agaange sinn. Et sief just erwähnt, dass aus der Campagne eraus, déi ech elo grad zitéiert hunn, et sech néideg erweisen huet, dass déi juristeschen Normen an Europa op deem Gebitt missten harmoniséiert ginn, fir d'Frae generell a besonnesch als Affär vu Gewalt, gradesou wéi d'Kanner, déi implizéiert sinn, besser ze schützen.

Duerfir huet de Conseil de l'Europe d'Conventionen zur Preventioun an dem Kampf géint d'Gewalt géint d'Fraen an der häuslecher Gewalt ausgeschafft, déi zur Ennerschrëft fräi gouf den 11. Mee 2011 an déi deeselwechten Dag vu Lëtzebuerg ënnerschrifwe gouf. Bis elo hunn nach net genuch Länner des Konventioun ratifizéiert, fir dass se kéint a Kraaft treden. Och Lëtzebuerg nach net. Fir dat kënnen ze maachen, ass fir d'Éischt eng detailléiert Analys vun eise juristesche Kader néideg.

Well och an der Europäescher Unioun ass den Opferschutz zur éischter Prioritéit erkläert ginn. Et si legislativ Initiative geholl ginn, fir d'Recht vun den Opfer ze stäerken, déi an eis Législatiounen mussen iwwerholl ginn. Ech kommen nach zu engem spéideren Zäitpunkt vu mengem Ausféierungen dorop zrëck. Parallell hunn eng ganz Rei europäesch Länner zënterhier och op deem Gebitt vun der häuslecher Gewalt léigiféiert. Och do fannt Der Detailler a mengem schrëftleche Rapport.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wat sinn dann elo d'Schwéierpunkte vun der Reform vun eise Gesetz vun 2003?

De Gesetzesprojet bréngt eng ganz Rei effikass Verbesserungen, déi sech op véier festgestallte Schwachpunkte vum heitege Gesetz axéieren: éischstens, d'Ausweidung vum Afferkrees vun häuslecher Gewalt; zweetens, eng besser Sécherheet an e verstärkte Schutz fir d'Affär; drëttens, d'Ervirhiewe vun der besonnescher Verletzbarkeit vun de Kanner, a véiertens d'Responsabilisatioun vun de Persounen, déi d'Gewalt ausüben.

Zum éischte Punkt: Zum Afferkrees gehéiere vun elo un all Persounen, déi normalerweis an engem familiäre Kader mat der gewalttätiger Persoun liewen. Domat gëtt deene verschidde Formen vum Zesummeliewen a Liewensmodeller an eiser Gesellschaft Rechnung gedroen. D'Familien recomposées an och gepacste Koppelen an hir Familljememberen, déi zesumme mat hinne liewen, sinn elo mat abegraff.

Kloer net applizéiert sech dat neit Gesetz op Wunnengemeinschaften, Sous-location oder op den Accueil vu jonken Au-pair. All déi Fäll ënnerleien den allgemenge Rechtsregelen.

Zum zweete Punkt, deen dem Affer also eng besser Sécherheet a verstärkte Schutz garantéiert. D'Ewechweisung, also de Verweis aus dem Haus vun der gewalttätiger Persoun, gëtt vun zéng op 14 Deeg oppesat. Zweetens begräift d'Ewechweisung dann och elo nieft dem jëtzege Hausverbot engersäits de Verbot fir den Auteur vun der Gewalt, fir Kontakt mam Affer opzehuelen, sief dat mëndlech, schrëftlech oder iwwer eng drëtt Persoun, an anerersäits eng net quantifizéiert Bannmeil, dat heescht d'Verbuet, fir der geschützter Persoun ze no ze kommen, ouni dass awer eng prezis Distanz definiéiert ass. An d'Police kritt d'Recht, fir d'Anhale vun dëse Verbueter ze kontrolléieren. Drëttens, d'Verlängerung vum Verbuet fir den Täter, fir zréckzekommen no der Ewechweisung, ka vum Affer no enger vereinfachter Prozedur ugefrot ginn. A véiertens gi sämtlech Sanktiounen, déi d'häuslech Gewalt betreffen,

net nëmmen am Code pénal regroupéiert, mä se ginn ergänzt a verschäerft.

En neit Verbuet kënn derbäi, bei d'Verbueten an Injonctionen, déi d'Gericht ka spriechen, beim Artikel 1017-8 vum neie Code de procédure civile. Dat heescht, wann een also eng Persoun, mat där een am enke Familljekader leeft oder gelieft huet, aggresséiert oder bedroht respektiv hiert Liewen onerdreiglech mécht, an zwar gëtt dann d'Verbuet, fir bei d'Kannerbetreuungstruktur a bei d'Kannerheim oder bei d'Schoul vun de betraffene Kanner ze kommen, domat agefouert. Net agefouert gëtt d'Méiglechkeet vun enger Médiation pénale aus Grënn vum Afferschutz. Dozou awer méi spéider.

Am drëtte Volet vun de Kanner, déi jo besonnesch déi Leidtragend sinn a Fäll vun häuslecher Gewalt, gëtt éischstens am Gesetz verankert, dass dee Berodungsservice, dee sech ëm déi geschützte Persoun këmmert, sech och elo ëm d'Kanner muss këmmern.

An der Praxis ass de Konzept vun deem Berodungsservice fir d'Affer vu Gewalt awer schonn zënter 2006 op eng innovativ Aart a Weis ugepasst ginn, woufir ech d'Madame Minister félicitéieren. E psychologesche Service, dee speziell mat de Kanner, déi Zeien oder Affer si vu Gewalt, schafft, gouf mat deenen néidege Fongen dotéiert. Zweetens ënnersträicht de Législateur, dass de Kanner hir Interesse viru Gericht kënnen vertrat ginn. A weider Schutzmoossname sinn a Preparatioun, mä dorop kommen ech och spéider ze spriechen.

De véierten a leschte Schwéierpunkt dréit dozou bäi, dass déi Persoun, déi d'Gewalt ausübt, verstärkt d'Verantwortung muss iwwerhuele fir hir Handlungen. Éischstens gëtt de psychologesche Berodungsservice, dee sech ëm d'Auteurs vu Gewalt këmmert - dat ass de Moment de Service Riicht Eraus -, och elo am Gesetz verankert. D'Police muss dee Service iwwert d'Ewechweisung a Kenntnis setzen an de Parquet gëtt d'Kopie vun den Ewechweisungsprobeieren un de Berodungsdéngscht virun.

D'Police informéiert dann och déi gewalttätig Persoun, dass si innerhalb vun den éischte siwen Deeg vun der Ewechweisung beim Service muss virstelleg ginn. Mécht déi Persoun dat net, hält de Berodungsdéngscht Kontakt mat hir op a convoquéiert se fir e Gespréich. De Service mécht dann dovun Rapport un de Parquet, wat och kann als eng Aart Sanktioun wirken.

Zweetens, wann den Auteur vu Gewalt seng Schlüsselen oder aner Apparaten, fir d'Dieren opzemaachen, net fräiwëlleg ofgëtt, kann d'Police wann néideg, wéi dat elo scho beim Refus vun der Ewechweisung ass, mat Gewalt aschreiden.

Wéi scho virdru gesot, kommen och dräi nei Infractiounen derbäi. Déi éischt: en Hausfriedensbruch ouni Gewalt. An och d'Strofe ginn dann deemno gestaffelt, fir dem Prinzip vun der Proportionalitéit Rechnung ze droen. Fir Hausfriedensbruch ouni Gewalt kann een elo vu sechs Méint bis zwee Joer Prisong kréien oder/an eng Geldstrof vun 251 bis 3.000 Euro. Am Fall, wou dat mat Gewalt oder ënner Drohung geschitt, kann d'Prisongsstrof bis op fënnf Joer eropgesat ginn an d'Geldstrof bis op 5.000 Euro.

Déi zweet Infractioun: Wann een d'Bannmeil net anhält, riskéiert ee 15 Deeg bis zwee Joer Prisong an/oder eng Geldstrof vun 251 bis 3.000 Euro. A schlussendlech gëtt den Netrespekt vun de Verbueten, déi d'Gericht ka spriechen, laut Artikel 1017-8 vum neie Code civil, deen ech virdun zitéiert hunn, och elo strofbar opgrond vun enger Plainte. Eng méiglech Prisongsstrof vu 15 Deeg bis zwee Joer an/oder eng Geldstrof vun 251 bis 3.000 Euro stinn do drop.

Fir par rapport zu dësen Oploen an Neierungen e gewëssen Équilibre zu de Rechter vun den Auteurs vu Gewalt hierstellen, ass e ganz wichtige Punkt, dass deejéinegen, deen déi Gewalt ausübt, op där anerer Säit elo d'Recht kritt, fir e Recours ze formuléieren géint déi Ewechweisung innerhalb vun deene 14 Deeg. E Recours non suspensif, dat heescht, dass duerch déi Demande d'Ewechweisung mat all hire Mesuren net opgehuewen ass. Dann och d'Recht, fir sech viru Gericht vum Berodungsservice, deen d'Täteraarbecht mécht, assistéieren ze loossen, awer net vertrieben ze loossen, fir den Auteur net vu senger Verantwortung ze entbannen.

Dat ass, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, wat elo finalement am virleiede Gesetzesprojekt vun der Familljen-, Jugend- a Chancéglichkeetskommissioun an engem breede politesche Konsensus zréckgehal gouf.

D'Kommissioun huet dann och deemno intensiv iwwert de Projet diskutéiert, an dat an net manner wéi zéng Sitzungen. D'Madame Minister vun der Chancéglichheet Françoise Hettogaasch huet de Gesetzesprojekt de 27. August 2010 déposéiert, nodeem si den Avant-projet vum Gesetz an der Sitzung vum 22. Juni 2010 virgestallt hat. Déi eigentlech parlamentaresch Aarbechte sinn awer eréischt den 20. Mäerz 2012 ugelaft mat der Presentatioun vum Projet zesumme mat der Analys vun den zwee Avisa vum Statsrot vum 8. Mee 2011 a vum 31. Januar 2012 souwéi de Regierungsamendementen vum November 2011.

An déi Aarbechten agefloss sinn d'Avisen vun der Salariatskummer, der Chambre de Commerce, der Chambre des Métiers, der Fonctionnaires-a-Beamtekummer, dem Parquet Lëtzebuerg, dem Ombudscomité fir d'Rechter vum Kand, dem Conseil National des Femmes, der Lëtzeburger Associatioun vun der Médiation an den agréierte Médiateuren a vun der A.s.b.l. Femmes en Détresse. Dozou d'Detailer a mengem schrëftleche Rapport.

An der Sitzung vum 22. Mee 2012 huet d'Kommissioun dunn och d'Vertieder vun der Justiz, dat heescht de Parquet an d'Jugendrichter Lëtzebuerg, souwéi d'Police ugehéiert. Dann hat d'Kommissioun nach den Avis vun der Justizkommissioun vun der Chamber gefrot an der sensibler Fro vun der Aféierung vun der Médiation pénale, an och wat d'Recht op e Recours fir déi Persoun, déi d'Gewalt ausübt, ubelaangt.

Déi Kommissioun, wou ech dem President Gilles Roth stellvertredend fir hir Membere wëll Merci soen, dass se mech op hir Réunion vum 20. Juni invitéiert haten, huet decidéiert, d'Positioun vun den eenzelne Fraktiounen a politesche Sensibilitäten op deenen zwee Punkten unzefroen, déi se eis och dunn zougestallt hunn.

Erlaabt mer, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, elo op e puer Aspekter vun deene méi ëmstriddene Punkte vun deem Gesetzesprojekt anzogoen. D'Kommissioun huet sech et wierklech net einfach gemaach a sech am Detail mat deene Sujeten ausanergesat, och au vu vun de Remarquë vun de Fraenorganisatiounen. Et war eng permanent Gratwanderung, fir e gewëssen Équilibre tëscht de Mënscherechter vun Affer an Auteur vu Gewalt ze fannen.

Den éischte Volet betrëfft d'Interventiounen vun der Police. Géint déi initial Propos vun der Regierung, fir eng Fouille corporelle vun der gewalttätiger Persoun ze erméiglechen, wa se d'Schlüsselen oder soss Apparaten, fir d'Dieren opzemaachen, net fräiwëlleg wëllt ofginn, grad sou wéi fir déi gewalttätig Persoun mat Force kënnen op de Policebüro matzehuelen, huet de Statsrot eng Opposition formelle ausgesprach.

D'Regierungsamendementen goufen dunn zréckbehalen, déi et der Police wann néideg erméiglechen, mat Gewalt virzegoen, wéi dat elo schonn de Fall ass beim Refus vun der Ewechweisung, wann een där net Folleg wëllt leeschten. Dat dréit de Praktike vun der Police Rechnung, déi domat d'Sécherheet vun alle concernéierte Persounen ka garantéieren. Weider kënn déi net quantifizéiert Bannmeil, déi jo initial op honnert Meter festgesat war, deelweis do de Remarquen och vum Statsrot entgéint.

E leschten Aspekt, deen d'Police betrëfft, ass deen initial virgeschloene Rappel à la loi. De Statsrot huet fonnt, dat wier net effikass an net néideg. Souwuel d'Police wéi de Parquet hunn och fonnt, datt dat keng Plus-value wier. De Rappel à la loi fënn de facto statt, wann d'Police der expulsiierter Persoun d'Schlüsselen ofhëlt an op den Artikel 439 vum Code pénal hiweist. Nieft der Kopie vun der Ewechweisungsdecisioun kritt se zugläch en Informationsblatt, wou och elo en plus dropstoe kënn, dass si innerhalb vu siwen Deeg bei engem Berodungsservice muss virstelleg ginn. An dat Informationsblatt, dat gesäit esou aus: Dat kritt also all Persoun, déi Gewalt ausübt, bei der Expulsioun iwwerrecht vun der Police. Doriwwer eraus muss ee soen, dass mer generell bei kenger Infractioun e Rappel à la loi hei zu Lëtzebuerg hunn.

Zweite sensibele Punkt, dee laang kontrovers an der Kommissioun diskutéiert gouf: de Recours fir déi expulsiierter Persoun. Opgrond vun de Remarquë vum Statsrot huet d'Regierung an hiren Amendementen proposéiert, eng Recoursméiglechkeet fir déi expulsiierter Persoun anzeféieren. Beim Gesetz vum 2003 war dat och schonn en ëmstriddene Punkt, an déi deemoleg Kommissioun hat finalement kee Recours zréckbehalen.

Elo gëtt d'Ewechweisung vun zéng Deeg op 14 Deeg eropgesat a gëtt erwidert duerch zousätzlech Verbueten. Duerfir war de Justizminister och net domat d'accord, an deem Fall nach ëmmer kee Recours anzeféieren, soss misst d'Gesetz op deem Punkt bleiwen, wéi et haut ass. D'Kommissioun huet dunn dee Mo-

ment decidéiert, fir déi bestehend Regelung bäizebehalen, ier d'Commission juridique domat befaasst gouf.

Entre-temps ass awer en neit Element komm, op dat ech agangs higewisen hunn, an zwar, dass en europäesch Reglement, dat direkt hei zu Lëtzebuerg applicabel gëtt, um Punkt ass, fir vum europäesche Parlament ugeholl ze ginn. Et geet ëm déi grenziwwerschreidend Unerkennung vun ziville Schutzmoossnamen, déi an engem europäesche Land geholl goufen, mëttels engem Zertifikat, dat d'Affer bei sech dréit. Am Beräich vun de penale Moossnamen gëtt et iwwregens och schonn eng europäesch Direktiv, déi ass schonn duerch.

An anere Wieder: Wann eng expulsiierter Persoun der beschützter Persoun bis iwwert d'Grenz nostellt, wa se zum Beispill d'Kanner an de Schengen-Lycée géif siche goen, ka se sech och dësäit elo vun der Grenz da schützen loosse vun der Police. Dat kann awer nëmmen esou applizéiert ginn, wann déi expulsiierter Persoun d'Méiglechkeet kritt vun engem Recours.

Derbäi kënn, dass déi nei Verfassung wäert virgesinn, dass, wann en Uerteel vum Europäesche Mënschegerichtshaff an enger Matière geholl géif gi géint Lëtzebuerg, dat concernéiert Gesetz doduerch ausser Kraaft wier.

All dës Elementer zesumme mat den Avisa vun den eenzelne Fraktiounen a politesche Sensibilitäten hunn erginn, dass d'Kommissioun festgehalen huet, fir d'Ewechweisung op 14 Deeg eropzesetzen an d'Recoursméiglechkeet anzeféieren.

Drëten ëmstriddene Punkt: d'Aféierung vun der Médiation pénale am Fall vun häuslecher Gewalt. Déi hat d'Regierung an hiren Amendementen proposéiert. D'Kommissioun hätt begréisst, wann eng Médiation pénale méiglech gewiescht wär bei häuslecher Gewalt, mä ausser bei enger Ewechweisung - dëst, fir dem Parquet sengen Doléancë Rechnung ze droen.

D'Commission juridique huet dach awer an hiren Diskussiounen ervirgehuewen, dass d'Gesetz vun der Médiation pénale e generell Gesetz ass, wou eng prezis Ausnahm am Fall vun enger Ewechweisung kaum méiglech wier. D'Avisen, déi vun hir gefrot goufen, hu sech doduerjer also drop limitéiert, fir iwwert d'Bäibehaltung oder d'Sträichung vum Artikel 24 vum Code d'instruction criminelle ze befannen, déi also keng Médiation virgesäit bei Infractiounen géigeniwwer Persounen, mat deenen ee leeft.

Eis Kommissioun huet dunn decidéiert, fir d'Médiation pénale net anzeféieren, engersäits opgrond vun dësen Avisen an anerersäits mam Argument, dass eng Médiation jo nëmme mat der Awëlleung vun deenen zwou Parteie ka stattfannen. Wann de Parquet dës Mesure decidéiert, riskéiert d'Affer dem Drock vum Auteur vun der Gewalt ausgesat ze sinn, well besonnesch am Fall vun häuslecher Gewalt handelt et sech ëm eng strukturell Gewalt, déi op engem ongläiche Kräfteverhältnis zwëschent zwou Parteie baséiert.

D'Kommissioun verweist drop, dass déi Betraffe jo zu engem spéideren Zäitpunkt op eng Familljemédiation kéinten zréckgräifen, wann d'Urgence bis eriwier ass, an entre-temps hu mer jo och e Gesetz vun der Médiation commerciale a civile, wou déi Médiation familiale verankert ass. De Statsrot hätt d'Médiation pénale begréisst, mä en iwwerléisst awer dem Législateur, d'Politique criminelle ze definéieren.

Véierten a leschte sensibele Punkt: de Schutz vun de Kanner. E Punkt, dee leider huet missen de Moment deelweis ausgeklammert ginn, ass nämlech d'Regelung vum Kontakt vun der gewalttätiger Persoun mat de Kanner, déi Affer respektiv Zeie si vun deene Gewaltzeenen an oft scho länger Zäit déi Gewalt materliewen.

De Statsrot huet säin Avis iwwert dee virleiede Gesetzesprojekt extra zesumme mat deem iwwert d'Reform vum Jugendschutzgesetz verfaasst. An an där Reform ass en neien Artikel 25bis virgesinn, deen dem Jugendrichter eng generell Méiglechkeet gëtt, fir e Kontaktverbuet en urgence ze spriechen par rapport zu Persounen, déi eng Gefor fir d'Kanner duerstellen an hir Erzéiung an Entwécklung gefährden, also net nëmmen op déi häuslech Gewalt limitéiert. An eiser Gesetzesvirlag wier dann och den Netrespekt vun dëser Décisioun strofbar gewiescht.

D'Initiativ vun der Regierung, fir e provisoersch Beruffsrecht an en Droit d'hébergement iwwert de President vum Bezierrichter fixéieren ze loossen an och den Oflaf vun deem Besuchsrecht ze bestëmmen, ass mat enger Opposition formelle vum Statsrot beluecht ginn, dee fir eng Kohärenz vun de richterleche Kompetenzen plädiert a festhält, dass an alle Fäll de Jugendrichter zoustänneg ass fir d'Kannerrechter.

Vu dass d'Commission juridique an hiren Aarbechten zu der Reform vum Jugendgesetz awer nach net weiderkomm ass a se och nach net ofgeschloss huet, kënnen awer déi zwou Geset-

zesvirlagen elo net matenee gestëmmt ginn. Duerfir hu mer missen och all Referenzen op dat Gesetz aus eiem Gesetz hei erausloossen.

Zu den Amendementen vun der Kommissioun, fir awer - en attendant - dem Bezierrichter déi Décisiounen nees unzevertrauen, ass déiselwecht Opposition formelle vun der héijer Kierperschaft komm. Ervirsträichen ass, dass de Jugendrichter awer generell och ëmmer ka saiséiert sinn, wann eng akut Gefor fir d'Kand besteet.

Fir dem Besoin vun de Kanner no Schutz nach méi Rechnung ze droen, hat d'Kommissioun och nach e Virstouss gemaach, andeems se en Amendement verfaasst huet, fir déi Kanner, déi am familiäre Kader mam Auteur liewen, och als Affer unzegesinn, an de Kontaktverbuet an de Verbuet, fir sech ze approximéieren fir déi expulsiierter Persoun, direkt op si auszeweiden.

Hei huet de Statsrot och eng Opposition formelle gemaach, déi am Detail a mengem schrëftleche Rapport beschriwwen ass. D'Kommissioun huet dunn och déi doten Textännerung zréckgezunn.

Dofir muss mir dann och, soubal wéi dat reforméiert Jugendschutzgesetz prett ass, - also en Appell hei un d'Commission juridique vun der Chamber, fir do e bësselche Gas ze ginn -, muss mer dann déi néideg Adaptatioun un deem Gesetz géint d'häuslech Gewalt virhuelen.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, de schrëftleche Rapport vum virleiede Gesetzesprojekt ass an engem breede politesche Konsensus vun de Membere vun der Familljen-, Jugend- a Chancéglichkeetskommissioun ugeholl ginn. Ech soen dofir och deene Membere vun der Kommissioun, déi parteiwwergräifend konstruktiv matgeschafft hunn an dozou bäigedroen hunn, dass mer hei, mengen ech, e gutt Gesetz hunn, en ausdréckleche Merci. E grouse Merci och un d'Mataarbechter vum Sekretariat vun der Chamber a vun der Fraktioun.

Heimat bieten ech lech also och, dësem Gesetzestext zoustëmmen an domat e weidert staarkt Zeechen ze setze géint d'Gewalt an eiser Gesellschaft.

Erlaabt mer awer nach kuerz, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, e puer Wuert ze soen och am Numm vun der CSV-Fraktioun. D'CSV ënnerstëtzt selbstverständlech dee Gesetzesprojekt, deen hei virläit, a veruerteelt all gewalttätig Verhalen an eiser Gesellschaft.

Wichtig ass et awer och, e klengen Ausbléck ze maachen op zukünfteg eventuell Adaptatiounen vun deem Gesetz, well ech mengen, dat hei ass e Gesetz mat deem mer eis net fir d'Éischt befaasst hunn an der Chamber an och net fir d'Lescht, an ech mengen, mir müssen dat ëmmer nees op de Métier huelen.

Ech wëll zum Beispill drop hiweisen, dass déi aner europäesch Länner, déi légiféiert hunn, zum Beispill nieft Éisträich, un deem mer eis inspiréiert hunn, och elo nach besonnesch Frankräich a Spuenien ganz fortschrëttlech Gesetzer hei gestëmmt hunn. Do ass zum Beispill a Frankräich och déi psychologesch a morallesch Gewalt an der Koppel als Delikt ugesinn, oder a Spuenien ass déi strukturell Natur vun der Gewalt, déi also op der Ongläichheet vun de Geschlechter baséiert, och um penale Volet differenziert.

Weider Suerge muss ee sech maachen, dass et jo och hei zu Lëtzebuerg ëmmer nees zu grave Kierperverletzungen souguer mat Doubesfolleg och kënn, an och festgestallt gëtt, dass d'Brutalitéit vun deene gewalttätige Persounen zouhëlt.

Mir haten d'lescht Joer eleng dräi där heiter Fäll. Si waren och an der Press dokumentéiert: „Dramatischer Ehestreit: Frau trägt lebensgefährliche Verletzungen davon“, „Frau in X schwer mit Messer verletzt“, an dann en drëten „Mann bedroht Ehefrau mit Hackbeil“.

Also, dat sinn alles Situatiounen, déi sinn net an engem Krimi, mä déi si leider batter Realitéit. An duerfir ass et besonnesch schwier, och déi Täter, dat hu mer aus dem Rapport erausgesinn, deen de Comité de coopération geschriwwen huet, déi ëmmer nees Widderhuelungstäter, déi also récidivieren, déi mussen besser kënnen kontrolléiert ginn, an duerfir muss een och de Problem opwerfen, dee muss geléist ginn, vum Port vun engem elektronnesche Bracelet zum Beispill. Oder och zum Beispill d'Aféierung vun engem Urgencetélefon fir d'Affer, déi direkt bei engem spezialiséierte Service un enger Urgencelinn kéinten do drunhänken.

Och de Problem vum Certificat médical, dass deen zum Beispill net vun der Krankekeess rembourséiert gëtt, dat ass och ee Punkt, op deem muss weider geschafft ginn. An do weess vläicht d'Regierung scho méi Saachen, ob do eppes virugaangen ass.

Mä och wëll ech ervirhiewen, dass och bei Hospitalisatioun vu Persounen, bei deenen eppes als eng normal Verletzung kéint ausgesinn, zum Beispill bei Knachebréch, do och rezent Etüde weisen, dass et och wichteg wär, dass d'Spécialpersonal oder d'Dokteren och do sensibiliséiert sinn an och all Kéiers da Leit mat Knachebréch zum Beispill drop uschwätzen, wat do wierklech geschitt ass, an dat och hannerfroen.

Och wär et néideg, de Käschtepunkt nach méi prezis ze formuléieren. Lëtzebuerg hat ugefaangen, mengen ech, dee Käschtepunkt ze berechnen, awer nach net komplett mat all sengen Auswirkungen. Dat wär, mengen ech, och ganz wichteg, fir ze wëssen, fir och weider Mesuren da kënnen do drunzehänken.

Begréissenswäert jiddefalls ass déi Etüd, déi d'Madame Minister gëschter an der Press ugekënnegt huet, déi zesumme soll mam CRP-Santé gemaach ginn, fir d'Ursacheforschung vun der Gewalt nach méi ze verdéiwen, an ech wëll och drop hiweisen, dass och schonn eng Rei Initiative geholl ginn, och fir zum Beispill deene Persounen, déi gewalttätig sinn, wat elo meeschtendeels Männer sinn, zum Beispill e Service zur Verfügung ze stellen...

► **M. le Président.**- Madame Andrich, erlaabt Der, datt den Här Kartheiser lech eng Fro stellt?

► **Mme Sylvie Andrich-Duval** (CSV), *rapportrice*.- Jo, selbstverständlech.

(Brouhaha)

► **M. Fernand Kartheiser** (ADR).- Villmools Merci, Här President. Ech hat...

► **Mme Sylvie Andrich-Duval** (CSV), *rapportrice*.- Elo hat Der lech awer laang gepackt, hein?!

► **M. Fernand Kartheiser** (ADR).- Ech hat der Madame Andrich keng Fro gestallt, wéi se de Rapport an der Kommissioun gemaach hat, mä well se elo am Numm vun der CSV schwätzt, ass dat eng aner Saach. Duerfir wollt ech d'Madame Andrich froen, ob se duerch déi Wiel vun den Zeitungsartikelen an och déi Wieder, déi se elo benotzt huet, wëllt esou maachen, wéi wann déi Gewalt och hei am Land nëmme vu Männer... Well ech wëll hei...

► **Une voix.**- Neen...

(Brouhaha général)

► **M. Fernand Kartheiser** (ADR).- Ech wëll hei en Artikel der Madame Andrich zur Informatioun zitëieren aus dem „Spiegel“ vum 28. Mee 2013: „Frauen werden ihrem Partner gegenüber häufiger gewalttätig als Männer. Zu diesem Ergebnis kommt die neue grosse Studie zur Gesundheit Erwachsener in Deutschland.“

Justement, kennt Dir déi Studie, Madame Andrich? A wat sinn Är Konklusiounen doraus?

► **Mme Sylvie Andrich-Duval** (CSV), *rapportrice*.- Merci, Här Kartheiser, fir Är Interventioun, déi sécherlech interessant ass. Ech hat a mengem Rapport drop verwisen, dass och 6% Männer vun hire Partnerinnen ëmbruecht ginn.

(Brouhaha général)

Dach, et sinn der awer nach ëmmer manner wéi...

(Brouhaha général)

► **Une voix.**- Loosst lech net provozéieren.

► **Mme Sylvie Andrich-Duval** (CSV), *rapportrice*.- Sou, duerfir... Neen, mir loosse eis hei net provozéieren.

Eng Suerg muss eis och sinn, dat, wat de Parquet eis gesot huet, dass an deene Fäll, wou et net zu enger Expulsioun kënn, jo déi Leit nees zesummen an hir Famill zrëckkommen an och zesumme musse liewen, wou awer virdrun e Gewaltklima war, a wann dat Gewaltklima net genuch opgefaange gëtt, dat muss eis eng Suerg sinn. Duerfir musse mer dee Volet vun der Médiation familiale oder respektiv dee Volet vun der Médiation pénale, wann d'Gesetz vun der Médiation pénale géif eng Kéier iwwerschafft ginn, eng Kéier, géif ech mengen, nei op de Leescht huelen.

An, ech mengen, virun allem sollt et eis eng Suerg sinn, fir d'Preventioun wierklech breet ze fördern, dass dat ugeet scho bei der Erzéiung vun de Kanner op eng gewaltfräi Kommunikatioun. Op allen Niveaue muss och do ministèresiwwergräifend zesumme geschafft ginn. An ech mengen da kënnen mer, Dir Damen an Dir Hären, dee Gewaltproblem zesummen an eiser Gesellschaft ugoen.

Ech soen lech Merci, an ech ginn och domadder den Accord vun der CSV-Fraktioun, fir de virleiende Gesetzesprojekt ze stëmmen.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. le Président.**- Merci der Madame Rapportrice vum Projet de loi, an elo kritt d'Wuert Madame Lydie Polfer.

► **Une voix.**- Très bien!

Discussion générale

► **Mme Lydie Polfer** (DP).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, erlaabt mer fir d'Alleréisch, der Madame Andrich fir souwuel hire schrëftlechen, wéi hire mëndleche Rapport hei Merci ze soen, a besonnesch och fir déi vill gutt, flott a wichteg Diskussiounen, déi mer hatten.

Erlaabt mer, lech nëmmen eng Zuel ze nennen, eng erschreckend Zuel, fir op d'Wichtigkeet vun där Problematik, déi mer hei an dësem Gesetz beschwätzen, hinweisen: Häuslech Gewalt ass op der Welt déi éischt Doudesursach vun de Fraen zwëschen 19 a 44 Joer virum Kriibs, virum Krich a virum Accidenter am Stroosseverkéier. Gewalt géint Fraen, well an der grousser Majoritéit, net nëmmen, mä an der grousser Majoritéit vu Fäll vun häuslecher Gewalt si Fraen Opfer, gëtt et, an dat musse mer eis och bewosst sinn, an all Gesellschaft an och an alle Gesellschaftsschichten. Räichtum, Kultur oder ethnesch Ofstamung maachen hei keen Ënnerschied. An Amnesty International no stierft zum Beispill all dräi Deeg a Frankräich eng Fra un de Folge vun häuslecher Gewalt.

Zu Lëtzebuerg hat d'Police 2012 801 Asätz am Kader vun häuslecher Gewalt. Dat ass eng Hausse, an d'Madame Andrich huet et scho gesot, vun 18,6% am Vergläich mam Joer virdrun. Wat dann d'Ewechweisung betrëfft, si bal 8% méi wéi 2011. 357-mol nämlech gouf eng Ewechweisung veruerdnet. Vun deene waren, an dat muss ee soen, och zum Här Kartheiser senger Informatioun, effektiv 29-mol Fraen Auteur vun der Gewalt. Dat ass also manner wéi 8%.

Häuslech Gewalt ass nach ëmmer, och an onser Gesellschaft, en Tabuthema, wat vu ville Viruer-teeler ëmginn ass. Mir associéieren häuslech Gewalt mat geschloene Fraen, oft mat Schuldgefiller, mat Scham, op béide Säiten. Mä d'Realität vum Problem ass nun emol awer vill méi komplex a werft a villen Hisiichte Froen op.

A fir dëser Situatioun gerecht ze ginn an déi bestmëglech Viraussetzung fir eng effektiv Approche am Kampf géint häuslech Gewalt ze fannen, huet e Règlement vun 2003, mir wëssen et, de Comité de coopération entre les professionnels dans le domaine de la lutte contre la violence an d'Liewe geruff. D'Vertrieder vum Stat, déi fir d'Ëmsetze vum Gesetz zoustänneg sinn, hunn zesumme mat Vertrieder vun de Services d'assistance aux victimes de violence domestique d'Missioun kritt, fir engersäits d'Ëmsetzung vum Gesetz ze iwwerpräiwen an op méiglech Problemer opmierksam ze maachen, an anerersäits awer och Statistiken ze féieren an ze studéieren. An eemol am Joer publizéiert also de Comité de coopération e schrëftleche Rapport.

Säit 2007 diskutéiert och de Comité iwwer eng méiglech Upassung vum Gesetz, wou den Experience vun der Police, vum Parquet an de Gerichter wéi natierlech och deene vun den Hëlleforganisatiounen muss Rechnung gedroe ginn. Wëll nëmmen, wann een d'Ursache kennt, kann ee geziilt, effektiv a preventiv dergéint ugoen. An dofir sinn ech och frou, datt de Chancëgläichheitsministère an d'Madame Minister de CRP-Santé mat engem wëssenschaftlecher Analys fir 2013 an 2014 beoptragt hunn.

Här President, bei enger Thematik wéi där vun der häuslecher Gewalt, wou et och fir de Législateur schwéier bleift, net vu vireran ageholl ze sinn, ass eng onofhängeg Evaluatioun ëmmer immens wichteg. Dem Beate Stoff, enger däitscher Expertin, déi hei scho genannt ginn ass, hir zwee Rapporten iwwert d'Situatioun vun häuslecher Gewalt zu Lëtzebuerg an d'Ëmsetze vum Gesetz hunn Asichten erlaabt, déi op kee Fall bei dëser Revisioun dierfen iwwersi ginn an déi och net iwwersi wäerte ginn.

Deen éischte Rapport, losse mer drun erënnere, vun 2006 hat keng direkt Noutwendegkeet opgeworf, d'Gesetz ze änneren. An deene meeschte Fäll, ass festgestallt ginn, fonctionnéiert d'Prozedur gutt, d'Affer vu Gewalt emfannen d'Ënnerstëtzung an d'Hëllef vun den Assistenzdëngschter als positiv. Mä d'Punkten, déi awer missten diskutéiert ginn, waren - an déi waren opgeworf ginn -: éischens d'Dauer vun der Ewechweisung, zweetens de Schutz vun de Kanner an eben d'Preventioun.

An där zweeter Evaluatioun vun 2009, dat heescht also sechs Joer nom Akraafttriede vum Gesetz, huet d'Beate Stoff eng Hausse vun der häuslecher Gewalt zu Lëtzebuerg kënnen feststellen, an d'Zuele si scho genannt ginn. Och ass d'Zuel vun den Affer, déi op d'Assistenzdëngschter zrëckgräifen, geklommen. Mä d'Madame Stoff gesäit an dësen Zuelen net onbedéngt e Wuesstum vun der Gewalt, mä éischter de Fait, datt méi Leit op d'Mesuren zrëckgräifen. An dat ass och gutt esou.

Informatiouns- a Sensibilisierungscampagnen hunn den Accès op d'Hëllef erkennbar ge-

maach an hunn och d'Kanner an déi Jugendleche erreecht. Formatiounen am Domän entwéckele sech weider, an d'Prise de conscience beim Personal aus dem Gesondheetswiesen ass och festgestallt ginn. Den Aussoe vun den Affer gëtt méi Glafwierdegkeet zougeschriwwen a se gi besser eens an der Sich no Hëllef.

Den Tabu schéngt also gebrach. Mä am Allgemengen awer, an dat ass och festgestallt ginn, an d'Madame Andrich huet et och scho gesot, ass d'Brutalitéit awer, wéi virgaange gëtt, geklommen, an d'Gefill vun Onsécherheet vum Affer, trotz dem Gesetz, nach ëmmer präsent. Wéinst wirtschaftlecher Prekaritéit mussen ëmmer méi Affer bei Accueilstrukturen ënnerkommen. An de Rapport hieft och den Zusammenhang tëschent der Wunnengsnout an der häuslecher Gewalt ervir.

En identifizéiert also zwee grouss Schwaachpunkten: Dat ass op där enger Säit d'Problematik vun de Kanner a Situatiounen vun häuslecher Gewalt an op där anerer Säit d'Responsabilitéit vum Auteur vun häuslecher Gewalt.

D'Gesetz ass also elo dräi Joer no sengem Dépôt hei an der Chamber, an d'Familljekommissioun war net ëmmer mat den Amendementen vun der Regierung averstanen, an de Statsrot huet op verschidden Amendementen säi Veto ageluecht. Dat huet ebe mat sech bruecht, datt et esou laang elo gedauert huet.

D'Realitéit um Terrain krut d'Kommissioun mat den Avisa vun deene concernéierten Instanzen an Organisatiounen matgedeele. An et war extrem wichteg, hir Experienzen a Recommendationen, esou wäit wéi méiglech, ze berücksichtigen. Jiddwereen ass averstanen ze soen, datt dat éischt Zil de Schutz vum Affer muss sinn, datt et en néidegen a legitimen Agrëff ass. Dat bedeit awer net, datt där ewechgewiesener Persoun hir Rechter dierfe vergiess ginn. Et geet drëms, eng Ponderatioun tëschent den Interessen an de Rechter vu béide Säiten ze fannen. Wat, weess Gott, keng einfach Aufgab ass!

Dëst Gesetz soll elo eng juristesche Léisung fannen, wat op där enger Säit dem Affer an enger akuter Noutsituatioun Schutz ubitt, ouni awer op där anerer Säit, wéi gesot, d'Rechter vum Auteur ze vergiessen, deen net nëmmen Hëllef vläicht brauch, mä ganz sécher och muss kréien.

Här President, aus deem Grond huet d'Kommissioun sech du laang mat der Fro vum Droit de recours fir den Auteur ausenanergesat, mä awer och mat der Regelung vun der Opsicht vun de Kanner. Well d'Dauer vun der Ewechweisung elo 14 Deeg amplaz vu virdrun nëmmen zeng Deeg war, a fir d'Droits fondamentaux a procéduraux ze respektéieren, huet de Statsrot drop bestanen, en Droit de recours, awer non suspensif, fir déi ewechgewise Persoun virzegesinn. D'Meenungen, dat wësse mer all, an der Kommissioun sinn do, waren, losse mer et emol diplomatesch soen, gedeelt.

Fir Verschiddener ass en Droit de recours inakzeptabel. De Schutz vum Affer steet am Mëttelpunkt bei dësem Gesetz. Eisträich ass do mat senger virbildhafter Législatioun a puncto häuslecher Gewalt zitëiert ginn an dat gesäit keen Droit de recours vir. D'Fraktiounen goufen dunn ëm hiren Avis zu dësem Punkt gefrot.

D'Demokratesch Partei huet sech, no laangen Diskussiounen, muss ech och soen - an ech war am Ufank och net wierklech iwwerzeegt -, mä mir sinn no laangen an eingehenden Diskussiounen dann awer zu där Konklusioun komm, datt d'Afféierung vun engem Droit de recours, awer nach eng Kéier ënnerstrach: non suspensif, hu mer eis derfir ausgeschwat.

En Argument war...

► **M. le Président.**- Madame Polfer, den Här Kartheiser wëllt lech eng Fro stellen, wann Der dat dann erlaabt.

(Brouhaha)

► **Mme Lydie Polfer** (DP).- Herno, herno! Ech mengen, et kommen nach e puer Saachen. Dir kënnt herno nach, jiddweree ka schwätzen.

► **Une voix.**- Très bien!

► **Mme Lydie Polfer** (DP).- En Argument war, datt eng Persoun jo net nëmmen ewechgewise gëtt oder ka ginn, wann en effektiv schonn eng Infraktioun begaangen huet, mä och op Basis vun Indizien, datt eng Infraktioun kéint stattfannen. An dat ass och richteg esou. Mä datt déi Décisioun jo geholl gëtt vun der Police, natierlech no Aschalte vum Procureur d'État, mä awer ouni direkt Interventioun vun engem Richter. A well de Recours jo eben net suspensif ass, verréngert dat a kenger Hisiicht de Schutz, deen dem Affer ugebuede gëtt.

Et ass keng unilateral Prozedur och, déi hei virgesinn ass herno beim Richter, mä eng kontradiktöresch, wou de Richter dann tranchéiert. Dofir si mir och frou, datt dës Dispositioun och esou am Gesetz zrëckbehale ginn ass. An et ass och mëttlerweil esou, datt en europäesch Re-

glement, wat ganz geschwé wäert geholl ginn iwwert d'Reconnaissance mutuelle des mesures de protection en matière civile, dee Recours souwisou wäert virgesinn. Soudatt mer, mengen ech, hei dann awer eng richteg Décisioun geholl hunn oder wäerten huelen an deene kommende Minutten.

Bei deenen 357 Ewechweisungen ware 522 Kanner, dovun 433 männerjähreger beträff. Ech mengen, d'Madame Andrich hat déi Zuele jo och gesot. Si waren direkt Affer oder Zeie vun häuslecher Gewalt an domat, egal wéi, Affer. Well dat si schrecklech Situatiounen, déi e Kand oder e Jugendlechen, deen déi materlieft, ni wäert vergiessen.

D'Situatioun steet säit enger Rei Joren, an dës Situatioun an dës Problematik steet am Mëttelpunkt vun eise Beméiungen. Bei der Prise en charge vum Assistenzdëngscht si Persounen spezifesch fir d'Kanner zoustänneg. An dat ass och gutt a richteg esou a muss nach ausgebaut ginn. De psychologesche Suivi huet sech och op den Trauma vu Kanner spezialiséiert an eng ganz Rei Mesurén sinn ëmgesat ginn, fir de Kanner bei hirem Erlefnis ze hëllefen a se mat Wäerter vun enger „Kultur ouni Gewalt“ ze erzéien.

An deem Kontext ebe just, well fir Kanner, déi dat do materliewen, ass et en Trauma, well et jo meeschtens Eltere sinn, déi hei am Spill sinn. Elteren, eng Mamm, e Papp oder e Partner vun deem engen oder deem aneren. An an deem Kontext stellt sech d'Fro eben, ob d'Ewechweisung soll automatesch mat sech bréngen, datt den Auteur seng Kanner net méi därerf gesinn. De Risiko, datt d'Kanner instrumentaliséiert ginn, ass a Familljeverhältnissen vun häuslecher Gewalt natierlech ëmmer méiglech.

Am Comité de coopération war dës Punkt och ganz ëmstridden. Géif en Auteur an deem Fall, wann et also automatesch wier, seng Rechter a puncto Famill, kréich en déi entzunn? Ass en Elterendeel, dee Gewalt uwennt, noutwendegerweis an ëmmer och e schlechten Elterendeel? Dat sinn alles ganz sensibel Froen, aus deenen ee keng allgemeng Wourecht fir ëmmer a fir jiddweree kann zéien. An och, wann d'Victime eng Interdiction de retour no der Ewechweisung ufreet, déi vun Dauer vun dräi Méint, huet de Projet virgesinn, datt déi provisoersch Mesuren, wat den Droit de visite et d'hébergement vun de männerjährege Kanner ubelaangt, vum President vum Tribunal d'arrondissement geholl ginn.

Mä de Statsrot ass strikt dergéint, mam Argument, datt dës Kompetenz déi vum Jugendrichter ass an och soll bliwen. D'Madame Andrich huet op déi Problematik an déi Diskussiounen schonn higewisen. Schlussendlech ass dofir all Referenz op den Droit de visite aus dësem Gesetz geholl ginn, well jo eben de Projet de loi 5351 iwwert d'Protection de jeunesse dat sollt regelen.

Här President, souwuel de Rapport vum Comité de coopération wéi de Rapport vun der Madame Stoff hunn drop higewisen, datt de Krees vun de Persounen, déi bei häuslecher Gewalt sollen a Schutz geholl ginn, misst ausgedehnt ginn. Am Moment ass et esou, datt d'Membere vun enger Famille recomposée net ënnert d'Gesetz falen. Nu wësse mer awer, datt dat awer oft de Fall ass.

Den urspréngleche Projet huet virgesinn, all Affer vun häuslecher Gewalt, dat mam Täter ënner engem Daach wunnt, dat heescht an enger Cohabitation mam Auteur ass, ze schützen. De Statsrot huet sech fir eng méi restriktiv Definitioun vun de Personnes à protéger ausgeschwat. D'Cohabitation wier eng ze breet Definitioun, déi iwwert d'Famill erausgeet an eng ganz Rei Problemer géif mat sech bréngen, wann d'Police dat misst interpretéieren.

D'Regierung huet dofir nom Avis vum Statsrot proposéiert, de Kritär vun der Cohabitation mat deem vum Cadre familial ze ergänzen. Dat ass och esou, wéi mer et elo festgehalen hunn, an esou steet et dran. An ech hoffen, datt dat eis, datt dat deene Leit, déi domat konfrontéiert sinn, genuch Kloerheet gëtt.

D'Effikassitéit vum Schutz vun den Affer gëtt och an deem Sënn gestärkt, datt den Auteur elo 14 Deeg amplaz vun zeng Deeg ewechgewise gëtt an et him verbueden ass, Kontakt mam Affer opzehuelen, sief dat mëndlech, schrëftlech oder via eng drëtt Persoun. Och ginn d'administrativ Démarchen, fir no der Ewechweisung eng Interdiction de retour unzefroen, vereinfacht. Sanktiounen, déi virgesi ginn, falls den Auteur sech net un d'Konditiounen vun enger Ewechweisung hält, ginn am Code pénal regroupéiert, komplettéiert a réaffirméiert.

Här President, een Aspekt, op deem an dësem Projet besonnesch Wäert geluecht gëtt, ass dee vun der Responsabiliséierung vum Auteur vun häuslecher Gewalt. D'lescht Joer hu sech ronn d'Halschent vun den Auteurs bei engem Service gemellt, dee fir d'Auteurs vun häuslecher Gewalt zoustänneg ass. Esou ee Service gëtt et am Moment hei zu Lëtzebuerg nëmmen op enger Plaz. Ech mengen, mir kenne se, se ass och genannt ginn: „Riicht eraus“ vun der Croix-Rouge, deem d'Auteurs ophëlt, hinnen Hëllef ubitt, se informéiert an hinnen hëllef, hiert gewalttätegt Verhalen an de Grëff ze kréien.

Déi Hausse erkläert sech doduerch, datt d'Auteurs no engem Jugement gemellt ginn oder et eng Konditioun vum Sursis ass. E Schwaachpunkt vun där aktueller Législatioun ass de Mangel u Responsabiliséierung vum Auteur, ganz sécher. An hirem Rapport réit d'Madame Stoff, d'Kooperatioun vum Auteur mam responsabele Service obligatoresch festzeleeën an dëse Service och am Gesetz ze verankeren. Dës Mesure géif den Auteur kloer sensibiliséieren an d'Zäit vun der Ewechweisung kéint fir eng echt Prise de conscience genotzt ginn.

De Projet de loi gesäit elo vir, datt den Auteur siwen Deeg huet, fir sech beim Service ze melden. Duerno gëtt en da kontaktéiert an op e Gespréich bestallt. Hëlt den Auteur seng Obligationen awer net wouer, gëtt dat am Rapport un de Parquet festgehalen. D'Gesetz gesäit awer och vir, datt de Service den Auteur bei Geriicht kann ënnerstëtzen, mä, wéi scho gesot, net vertrieben. Hie selwer muss schonn do untrieden.

Fir ofzeschlësse wëll ech nach ganz kuerz op een Amendement agoen, deem zu menger grousser Erlichterung net am Gesetz wäert sinn, an zwar dee vun der Médiatioun am Kader vun häuslecher Gewalt. Wann och de Gedanken, deem dohinner gefouert huet, vläicht louabel war, dann, mengen ech awer, huet d'Médiatioun am Kader vun häuslecher Gewalt net hir Plaz. D'Affer befënnt sech nämlech an enger prekärer Situatioun, ass oft ofhängeg vun dem Auteur an et kann ee sech nëmmen ze gutt an ze licht virstelle wéi ee Chantage, wéi eng Manipulatioun hei vis-à-vis vun dem Affer kéint gemaach ginn.

Wou d'Médiatioun allerdéngs kéint vun Hëllef sinn, an dat kann een och nëmmen hoffen, dat ass zu engem spéideren Zäitpunkt, wa sech d'Rapports de force nees méi ausgeglach hunn a wann et drëms geet, d'Familljeverhältnissen nei ze organiséieren.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleegen, d'Ewechweisung ass nëmmen eng éischt Etapp vun engem laange Prozess. D'Ewechweisung u sech léist op laang Dauer d'Problemer net. D'häuslech Gewalt ass eng Spiral, déi nëmme schwéier ze stoppen ass, dat wësse mer, an et dierf een net op deem Dag hoffen, wou sech alles vum selwe wäert regléieren, well wann een dat hofft, dann ass et oft scho vill ze spéit. Ganz oft ass Hëllef vu baussen néideg. Dat muss mer wëssen an dat muss mer och soen.

Dëst Gesetz soll den Affer deem néidege Schutz an dee richtegen Encadrement erméiglechen. An oft sinn et d'Noperen, déi op de Kaméidi opmierksam gemaach ginn an d'Police ruffen. An och do muss Ënnerstëtzung kommen. An d'Leit muss weider vu Sensibiliséierungscampagnen op dee Problem opmierksam gemaach ginn, well prinzipiell, nach eng Kéier, ass kee virun häuslecher Gewalt sécher. Et geet eis all eppes un, well et kann een duerch dat richtegt Agräifen am richtige Moment Liewe retten. Däers muss ee sech bewosst sinn.

D'Spiral ka gestoppt ginn an d'Rezidivgefahr verringert sech, andeems den Täter elo méi strikt Regele kritt an och selwer muss weisen, datt hie Verbesserung a sengem Verhale sicht a gewëllt ass, Hëllef unzuhuelen. Mä och an hire Beméiung solle se net eleng gelooss ginn. Well ech fäerten, soss kënne mer hei an der Preventioun net vill änneren.

Dëst Gesetz markéiert op alle Fall ganz kloer de Wëlle vum Législateur, dem Tabu vun häuslecher Gewalt definitiv en Enn ze setzen. Et ass awer eréischt mat enger inklusiver Approche am Kader vun der Erzéiung vun eise Kanner, andeems mer hinnen eng gewaltfräi Gesellschaft a gewaltfräi Familljeverhältnissen versichen ze garantéieren, datt mer Zeeche setzen. Dat wëlle mer maachen. An an deem Sënn wäert d'Demokratesch Partei natierlech hiren Accord zu dësem Projet de loi ginn.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci der Madame Polfer.

Jo, Här Kartheiser, ech géif proposéieren, Dir hutt herno Är Ried, do kënnt Der alleguerten Är Froe stellen.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Ech géif elo emol proposéieren, datt mer hei an der Riednerlescht virufueren. An zwar ass als nächste Riedner den Här Angel agedroen. Här Angel, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Xavier Bettel (DP).** - En Élément perturbateur!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Sidd Der géint d'Reglement vun der Chamber, Här Bettel?

► **M. Xavier Bettel (DP).** - Dir sidd en Élément perturbateur...

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Ech rapeléierenlech dat déi nächste Kéier, wann Der eng Fro stellt.

(Interruptions diverses)

► **M. Xavier Bettel (DP).** - A wéi enger Qualitéit schwätzt Der? Fir wien?

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Fir d'Lëtzebuurger Vollek!

► **Plusieurs voix.** - Ooh!

(Brouhaha général)

► **M. Marc Angel (LSAP).** - Här President, ech mengen, ech fänken...

(Interruptions diverses)

► **M. le Président.** - Ech géif elo proposéieren, datt den Här Angel ganz eleng d'Wuert kritt...

► **M. Marc Angel (LSAP).** - Très bien!

► **M. le Président.** -...an datt Der him opmierksam nolauschert. Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

(Mme Lydie Polfer prend la présidence.)

► **M. Marc Angel (LSAP).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mir stëmmen haut iwwer e Gesetz of, an Dir hutt et matkritt, et geet em e ganz sensibelt Thema, nämlech em dat vun der Violence domestique.

D'Gewalt am Stot, dat wësse mer alleguer, huet vill Facetten an et ass en Drama, dat keng Grenze kennt, en Drama, dat jiddwereen touchéiere kann ouni Ënnerscheeder vum soziale Status, vum Alter, vun der Relioun, vun der sexueller Orientéierung, vun der Hautfaarf oder vun der Kultur.

D'Violence domestique gëtt et iwwerall op der Welt a se trëfft haut nach ëmmer bäi Wäitem am meeschten d'Fraen. Si ass déi éischt Doudesursaach bei Fraen tëschtent 16 a 44 Joer - a mir ginn net midd, dat ze erënneren -, déi éischt Doudesursaach viru Kriibskrankheeten an Auto-saccidenter.

An, Här Kartheiser, Dir wäert jo net mengen, dass mir op lech hu misse waarden, fir ze wëssen, dass et och Männer sinn, déi Opfer kënne sinn. Mä d'Zuele beweisen et, et sinn haaptsächlech hei Fraen, déi Victime sinn. Mir hunn dat anert och ëmmer thematiséiert, mä et geet hei haaptsächlech em de Schutz vu Fraen.

D'häuslech Gewalt, dat wësse mer, huet e ganz héije Käschtepunkt, an net nëmmen e Käschtepunkt a Suen, mä och e Käschtepunkt, deem immateriell ass. Si zerstéiert Liewen, si zerstéiert Familljen, si beaflosst d'Liewensqualitéit op der Aarbecht an am Sozialliewen, si huet ganz schwéier Konsequenzen op déi psychesch a physisch Gesondheet vun de Betroffene. Et ass also e Phänomeen, deem een net op déi liicht Schëller huele kann an deem och bestëmmt keng Privatsaach ass.

Neen, déi häuslech Gewalt geet eis alleguer eppes un. An dofir solle mer an dofir muss mer och, dee Phänomeen muss vun der Gesellschaft dénoncéiert an och condamnéiert ginn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wollt der Rapportrice, der Madame Sylvie Andrich villmools Merci soe fir déi gutt Zesummenaarbecht an der Kommissioun a fir besonnesch deem exzellenten a ganz detailléierte schréfftleche Rapport an och mëndleche Rapport. Ech mengen, et war eng ganz flott an objektiv Zesummenaarbecht, déi mer an der Kommissioun haten.

D'Madame Andrich huet eis an deene sëllege Sitzungen, déi mer haten, ëmmer erëm richtig an de Projet erabruucht, d'Artikele gutt erkläert, soudass si eis déi Aarbecht, an ech mengen, mir hunn hei eng gutt parlamentaresch Aarbecht geleescht, dass si de Motor vun där parlamentarescher Aarbecht war an eis ëmmer gutt un d'Schaffe kritt huet.

Ech wollt e puer Remarquë maachen. Wat ech wichteg fannen, dass ze soen ass, dass säit dem Gesetz vun 2003 sech munches ganz positiv verbessert huet. Wat sinn déi Verbesserungen vum Gesetz vun 2003? Dat ass, dass mer elo endlech Zuelematerial hunn, dat de Comité de coordination sammelt an dat ons e realistesch Bild gëtt, wéi d'Situatioun hei am Land ausgesäit. Dat war virdrun net de Fall.

An et ass och an deem Sënn ze begrëissen, dass et eng Evaluatioun ginn ass. Et si souguer zwou Evaluatiounen gemaach ginn - si sinn erwähnt gi vun de Virriedner - vun der Expertin, der Madame Beate Stoff. An ech mengen, et ass wichteg a wëschenswäert, dass mer op där Schinn bleiwen, ëmmer erëm weider evaluéieren a kucken, wat d'Entwécklungen um Terrain sinn. An et wär och vläicht interessant, wa mer déi do Method emol bei anere Gesetzter och kéinten uwenden.

En zweete Punkt, dee wichteg ass ze erënneren, ass, dass déi institutionell Zesummenaarbecht tëscht dem Ministère, dem Service d'aide aux victimes, dem Parquet an der Police wierklech gutt fonctionnéiert huet. An dat beweist, dass, wa verschidden Acteure sech ronderëm den Dësch setzen an hir Point-de-vue an Erfahrungen deelen, dobäi e Konsens ka fonnt ginn. An och interessant ass et, dass déi Recommandatiounen vun deem Comité de coordination an deem initiale Gesetzesprojet agefloss sinn.

Eng drëtt gutt Konsequenz vum Gesetz vun 2003 ass, dass och munches sech gedoen huet am Beräich vun der Täterbehandlung. Dat war e Wonsch, deem hei an dësem Haus unanime ausgeschwat ginn ass an deem och entretemps Rechnung gedroe ginn ass. An dofir begrësse mer och elo, dass an dësem neie Gesetz d'Täterbehandlung hir berechtigt Plaz fënnt, zesumme mat den Hëllefstellen, déi sech mat de Victimen auserneesetzen an deenen hëllef.

Ech wëll hei elo net ze vill an d'Detailer goen. Vun deem neie Projet, iwwert dee mer haut ofstëmmen, wëll ech awer e puer Eckpunkten ervirsträichen: éischters d'Responsabiliséierung vum Auteur. Am Beräich vun der Responsabilitéit vun den Auteurs gëtt mat dësem Text d'Konditioun geschafen, fir dass den Täter obligéiert ass, e Service fir Täterbehandlung proaktiv ze kontaktéieren.

Et ass wichteg, dass mer gewalttätege Leit ënner d'Äerm gräifen, hinnen och eng Ulafstell bidden, fir mat hirem Gewaltproblem eens ze ginn. Et geet net nëmmen drëms, hinnen de Fanger ze weisen a ganz paternalistescht ze bestrofen, mä et geet drëms, hinnen ze hëlfelefen ze verstoen, wéi si mat hirem Problem kënnen ëmgoen, an esou och preventiv Aarbecht ze leeschten.

En zweete Punkt ass d'Médiatioun. Beim Stéchwuert Médiatioun ass et fir d'LSAP-Fraktioun kloer, dass weder eng Médiation pénale nach eng Médiation familiale bei enger Ewechweisung a Fro komme kann. Dat war schonn 2003 als grouse Progrès ugesi ginn, an et soll och esou bleiwen.

Bei enger Médiatioun mussen zwou Viraussetzungen respektéiert ginn: nämlech d'Égalitéit tëscht de Parteien an de fräiwëllege Charakter vun der Médiatioun. An enger Situatioun, wou een deem aneren dominéiert, ass et ganz schwéier anzuschätzen, ob keen Drock vum Auteur gemaach gëtt, fir d'Victime ze forcéieren, eng Médiatioun ze maachen, fir sech esou enger normaler Prozedur ze entzéien.

Dat widderspricht natierlech net der Tatsaach, dass zu all Moment an zu all Zäitpunkt, wa Koppelen a Familljen a Schwieregkeete geroen de mengen, se bräichten eng extern Hëllef, dass do eng Médiation familiale nach ëmmer méiglech ass. Mä an dësem Gesetz fënnt se net déi richtig Plaz. An dofir si mer och frou als LSAP, dass mer d'Médiatioun net hei an dësem Gesetz ermënnen.

En drëtte Punkt, dat ass de Recours. Et ass och scho vun de Virriednerinne vill driwwer geschwat ginn. Et war e groussen Diskussiounspunkt. Ech wëll och hei net ze vill an d'Detailer goen. Mä ech wëll awer just betounen, dass mir als LSAP ons mat der Démarche vum europäesche Stockholm-Programm identifizéiere kënne an dass et wichteg ass, dass juristesche Décisiounen um penalen oder och um zivile Plang innerhalb vum europäesche Raum gëllen an awer och géigesäitg unerkant ginn.

An dofir ware mir schlussendlech dunn och favorabel, fir de Recours nees an d'Gesetz eranzuhuelen, fir esou mat der EU-Gesetzgebung konform ze ginn. Lëtzebuerg ass keng Insel, an et wär natierlech net ze akzeptéiere gewiescht, wann zum Beispill eng Mamm misst fir hiert Liewe fäerten, wa se iwwert d'Grenzen eraus vun onsem Land muss oder wëllt goen.

E véierte Punkt, deem och wichteg ass, dat ass de Schutz vun de Kanner, an och do hu meng

Virriednerinne vill dozou gesot. De Rapport vun der Expertin Beate Stoff vun 2006 seet kloer, dass d'Kanner beträff sinn, wa Gewalt am Stot ass. Bei engem Drëttel vun de Fäll sinn d'Kanner och geschloe ginn. Le cas échéant war Rieds vu psycheschem Drock, also och eng Zort vu Gewalt, déi op d'Entwécklung an op d'Selbstbewosstsinn vu Kanner a vu Jugendlechen e ganz negativen Afloss huet.

D'Madame Stoff schreift dat och ganz konkret. An ech zitëiere just ee Saz: „Das Gesetz hat die Rolle der Kinder nicht erkannt.“ An déiselwecht Remarque huet se och an hirem Rapport vun 2009 gemaach.

Ech mengen, d'Madame Andrich huet scho verschidd Verbesserungen virdrun hei genau erkläert. Dofir brauch ech dat net am Detail ze maachen.

Et geet an deem Rapport vun der Madame Stoff och nach Rieds vun der Instrumentalisatioun vun den Elteren, déi d'Kanner als Spillball vun hirem Konflikt ausnotzen. D'Kanner sinn hei ganz kloer déi Schwaach. En et ass d'Roll vun engem Législateur, fir déi Schwaach ze schützen. Natierlech ass d'Recht, fir bei den Elteren ze sinn, och e wichtegt Recht fir Kanner, mä wéi den ORK dat exposéiert huet, ass an deem Fall d'Recht op Survie an Développement an der Hierarchie vun de Kannerrechter méi wichteg.

Als LSAP-Fraktioun kënne mer novollzéien, dass duerch d'Organisatioun vun eiser Justiz eng Erweiderung vum Schutz vun de Kanner net esou einfach ëmzesetzen ass, well mer eben e Jugendrichter hunn, dee sech exklusiv em de Schutz vun de Kanner këmmert. Trotzdem wëll ech hei drop opmierksam maachen, dass mer endlech dréngend am Kader vun der Reform vum Justizwiesen e Juge aux affaires familiales brauchen.

Doriwwer eraus bedauere mer awer, dass de Projet de loi vun Jugendschutz net konnt zesumme mat dësem Projet gestëmmt ginn. Dat hätt ons kënnen op dësem Punkt wierklech weiderhëlfelefen an e méi effiziente Schutz fir Kanner bidden. Dofir maachen ech, genau wéi d'Madame Andrich, en Appell un d'Commission juridique, fir dass dëse Gesetzesprojet iwwert de Jugendschutz esou schnell wéi méiglech finaliséiert ka ginn.

D'Preventioun kënnt vläicht e bësse kuerz an dësem Projet de loi, mä déi ass awer wichteg a kann och ausserhalb vun deem Projet de loi gemaach ginn. An ech mengen, et ass wichteg, dass geschwat gëtt iwwer Education à l'égalité an der Schoul an och dass mer kucke fir Gewaltmanagementcoursen. An och d'Formation continue vun de Polizisten an de Magistraten an och den Dokterinnen, fir d'Gewalt an d'Manipulationen besser erkennen ze kënnen, muss weidergefuert ginn.

Da wollt ech e Wuert zu der Konventioun vum Europarat soen, déi och d'Madame Andrich schonn ugeschwat huet. Dat ass d'Convention du Conseil de l'Europe sur la prévention et la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique, déi zu Istanbul den 11. Mee 2011 och vu Lëtzebuerg ënnerschriwwen ass. Si gëtt Convention d'Istanbul genannt. Ech mengen, et ass eng wichteg Konventioun.

Am Rapport vun der Madame Andrich steet dran, dass, wa mer déi Konventioun wëlle ratifizéieren, mer dann eng grëndlech Analys mussen maache vun eise bestehende Gesetzestexten an och anerer nei geschriwwen misste ginn, fir dass mer där Konventioun Rechnung kënnen droen. Et ass wichteg, et ass déi éischt bindend Konventioun, déi sech mam Thema Gewalt géigeniwwer Frae befaasst. Als LSAP géife mer et begrëissen, wa mer also déi grëndlech Analys géife maachen, fir dass mer kënnen esou séier wéi méiglech déi Konventioun hei ratifizéieren.

An, Här President, den Europarat, de Conseil de l'Europe huet e formidabelt Handbuch erausgi fir Parlamentarier. Et ass e Manuel à l'usage des parlementaires iwwert déi Konventioun, fir géint d'Gewalt géint Fraen an och d'häuslech Gewalt ze kämpfen, wat d'Parlamentarier kéinte maachen. Ech wollt lech deem ofginn.

(M. Marc Angel dépose une documentation.)

Ah, Madame Presidentin, entschëllegt, ech wollt lech dat ofginn, fir dass mer dat kënnen an eiser Bibliothéik ofginn an dass mer och vläicht de Membere vun der Commission à l'égalité eng Kopie kéinte schécken. Et ass e wichtegt Instrument, un deem mer eis an Zukunft kënnen inspiréieren.

► **Mme le Président.** - Merci.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Marc Angel (LSAP).** - Ech wollt als Konklusioun soen, dass mer vläicht mat dësem Text net all eis Ziler erreecht hunn, mä mir kommen

hinnen awer ëmmer méi no. Eng wesentlech Aufgab ass hei gemaach ginn. Elo heescht et, déi gutt Zesummenaarbecht tëschent de Professionellen a beim Comité de coordination weiderzeféieren. A wann eng Fenêtre d'opportunité do ass, eis Justizmëttelen ze reforméieren, besonnesch am Fall elo vum Kannerschutz, ech mengen, musse mer déi ergräifen.

Mir hunn hei zu Lëtzebuerg vill an och ganz gutt Ulafstellen, déi hir Aarbecht Dag fir Dag exzellent maachen an déi leider ëmmer méi sollicitéiert ginn, besonnesch wat d'Foyerer ugeet. Ech mengen, wann ee Kontakt huet mat Femmes en détresse, weess een, wat do fir eng Aarbecht geleescht gëtt. Ech mengen, där hir Wichtigkeet musse mer hei och all ënnersträichen.

Mir als LSAP begréissen och, dass am Kader vun der Täterbehandlung au même titre wéi d'Aferbehandlung weidergefuert gëtt. Déi zwou Saachen hänken uneneen. En Täter, dee sech senger Schold bewosst ass an deen och prett ass, fir seng Gewaltmechanismen an de Grëff ze kréien, ass schonn um gudden Wee, fir keng Gefor méi duerststellen. Gutt Aarbecht gëtt also och am Service „Richt eraus“ gemaach.

Am Allgemengen ass déi ganz Réseausaarbecht, déi um Terrain gemaach gëtt, mengen ech, immens wichteg. Ech wollt dofir all deenen Associatiounen Merci soen.

Och am Laf vun der Ausschaffung vun deem Gesetz hate mer als Fraktioun an och als Kommissioun vill Kontakt mat deenen Associatiounen. Ech wollt hinne Merci soen, an ech sinn och frou, dass esou vill Vertrieederinnen haut do sinn.

Ech wollt awer och de Femmes socialistes Merci soen, déi bei eis an der Fraktioun an ëmmer gekuckt hunn, wéi ech als Spriecher an deem Dossier hei géif virgoen. Si hu mech och begleet, an hir Texter hu mech och ëmmer inspiréiert, fir an der Kommissioun an dee richtege Wee ze schaffen.

Et ass wichteg, dass mer häuslech Gewalt net toleréieren, mä et gehéiert, wéi gesot, och zu eisen Aufgaben, preventiv ze schaffen. Mir mussen ons d'Moyene ginn, fir deem Phänomen entgéintzesteieren. Mir mussen ons weiderhin asetzen, fir eise Jonke bäizebréngen, dass d'Meedercher a Jongen, dass Mann a Fra gläich sinn, dass d'Gewalt keen Zeeche vu Stäerkt ass an dass et e Wee gëtt, fir aus där Gewaltpiral erauszekommen.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren an ech ginn och d'Zoustëmmung vun der LSAP-Fraktioun zu deem Gesetzesprojekt.

Villmools Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **Mme le Président.** - Ech soen dem honoreblen Här Angel Merci. An ech géif dann als nächstem Riedner der honorabeler Madame Loschetter d'Wuert ginn.

► **Une voix.** - Riednerin! Riednerin!

► **Mme Viviane Loschetter** (déi gréng). - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et ass elo schonn immens...

► **Une voix.** - Madame Presidentin...

► **Mme Viviane Loschetter** (déi gréng). - Madame Presidentin, Dir Dammen an Dir Hären, et ass schonn immens vill gesot ginn, an ech wëll mech a menger Ried am Fong geholl stäipen op de Rapport vun der Madame Andrich a virun allem op déi Explikatiounen, déi si hei ginn huet. Hire Kommentären, déi si dozou gemaach huet, kann ech eigentlech mech uschléissen. Domadder wär dann och schonn e ganzen Deel vun deem, wat ech ze soen hätt, gesot.

E puer Remarquen dann nach just am Numm vun der grénger Fraktioun. 2003 ware mer wierklech avantgardistes an der Produktioun vun deem Gesetz iwwert d'Violence domestique. Dat stoung eis ganz gutt zu Gesiicht. Entretemps, zéng Joer duerno, si mer am Fong geholl an enger Standardmooss ukomm, well effektiv, dat kann ee soen, d'Violence domestique, dat heescht, déi Violence, déi un de Frae gemaach gëtt, einfach esou generell u sech keen Tabu méi ass. Et ass en Tabu gebrach ginn. Et ass éischter den Émgang - Wéi ginn ech domadder ëm? A wat geschitt mat där Violence, déi gemaach ginn ass? -, deen nach tabu ass a wou nach vill muss sensibiliséiert ginn a wou nach vill muss och legislativ an um prakteschen Terrain drop geschafft ginn.

Mä d'Thema, dass d'Violence domestique eigentlech eng Privatsaach ass an dass een am beschten huet, an der Öffentlechkeet net méi driwwer ze schwätzen, dee Broch, deen ass gemaach. Domadder, denken ech, hu mer eppes Grousses bewierkt an der Gerechtheekheet eigentlech vun enger Gesellschaft.

Beispiller am Ausland si genannt ginn. Dofir soen ech och, mir sinn am Fong geholl am

Standard hei ukomm. Mir si weder avantgardistes nach vläicht retardataire. Mä trotzdem - an d'Evaluatioun vun der Madame Stoff huet och gewisen, dass dat Gesetz vun 2003 batter noutwendeg war an dass et och effikass konnt um Terrain ëmgasat ginn -, wann ee weess, dass praktesch all Dag eng Expulsioun geschitt, wann zum Beispill 2012 357 Expulsiounen, dat heescht Ewechweisungen, geschitt sinn! Et gi jo vill méi Saache gemellt, déi vläicht nach latent sinn, wou net direkt eng Expulsioun erfollegt. Mä wa mer wëssen, dass dann u sech 357 Leit, vläicht sinn och Récidivisten derbäi, expulsiéiert ginn, dat ass enorm vill. An dat weist och, wéi aarmséileg ons Gesellschaft eigentlech ass an deem Punkt.

Wann een dann och nach weess, dass eng ganz Rëtsch vu Mannerjähregen och Affer sinn, och Affer si vu physischer Gewalt, dann ass dat nach vill méi schlëmm.

Et gëtt awer zwou Saachen, an dat wëll ech hei och ënnersträichen, déi nach en Tabu sinn: Dat Éischt, dat ass d'Aarbecht mat den Täter, virun allem mat de männlechen Täter. Ech denken, do muss nach vill méi thematiséiert ginn, dass een dat net einfach esou am Raum ka stoe loosse, dass et wichteg an noutwendeg ass, dass déi Leit och zur Verantwortung gezu ginn an och musse richtstoe fir dat, wat se gemaach hunn. Mä do hannendrun ass och eng Täteraarbecht noutwendeg. An dat ass nach, obwuel elo viles gemaach ginn ass, notament mat där Associatioun „Richt eraus“, mä dat ass nach en Tabu hei am Land, an och do musse mer dru schaffen.

An dat Zweet, wat en Tabu ass, dat ass, dass 8% vun den Taten och vu Frae gemaach ginn. Dat gëtt net oft genuch thematiséiert. Et pour cause, well wann 8% Affer Männer sinn, da bleiwen 92% vun den Affer Fraen, Fraen a Kanner. An dat ass am Ausland net anescht. An dofir ass et och extrem wichteg, dass dat wierklech un de Pranger gestallt gëtt. Mä, mir mussen och iwwert dat anert schwätzen, well och dat muss thematiséiert ginn an och dat muss e Broch, en Tabubroch ginn. An och do mussen d'Männer dann och sachlech a fachlech kënne driwwer schwätzen.

Elo zu deem Projet de loi: Et ass richtig, dass dee Projet de loi e Kompromiss ass. E Kompromiss, wou ech mir als Gréng am Virfeld ëmmer loyal a fair gesot haten, wat mer kënne matdroen a wat mer net kënne matdroen. A mir haten eng ganz Rëtsch vun No-Goen, déi mir oder déi ech och konnt am Numm vun der grénger Fraktioun an der Kommissioun erklären. Ech hunn awer gradesou daitlech erkläert, dass et ons Gréng och wichteg wier, dee Projet kënne matzestëmmen. Ech denken, do war och e Konsens, well och fir d'Madame Ministesch war et wichteg, eng breet Majoritéit fir dee Projet ze kréien. An ech denken, dat huet dozou bruecht (veuillez lire: gefouert), dass mer konnten ëmmer erëm kucken, e Kompromiss ze fannen.

Wat fir ons en No-Go war, dat war, dass mer op eemol kee Recours méi hätten (veuillez lire: keng Protektioun méi hätten), an deem Fall, e Recours hätten, dee suspensiv wär. Dat wär fir ons en No-Go gewiescht. Dat heescht, wann dee Moment effektiv herno dee Recours op eemol hätt kënne annulléiert ginn, also déi Protektioun hätt kënne annulléiert ginn, do wärem mir dann net méi matgaangen, fir des Reform ze maachen.

Gradesou een No-Go fir ons war déi ganz Problematik ronderëm d'Médiatioun, wou mer vun Ufank u kloer gesot hunn, et kann net sinn, dass een eng Médiatioun suggéiert, wann e Rapport de force besteet.

Mir hunn e Kompromiss gemaach, deen ons awer sénnvoll an eigentlech vläicht souguer gutt schéngt. Dat ass dee vun där quantitativer Bannmeil vun 100 Meter eriwuer op eng qualitativ Bannmeil. Natierlech muss een elo kucken, wéi dat sech an der Praxis weist, mä dat kënne mer matdroen. Dat hu mer och gesot.

An dann, wourobber mir och ëmmer als Gréng gepocht hunn, dat ass, dass et wichteg ass, den Täter op seng Verantwortung hinzewiesen.

(**M. Laurent Mosar reprend la présidence.**)

An dee Wee, dass et sech muss presentéieren goen an déi Institutioun, déi dann och dofir do ass, fir déi Gewalt, déi se net beherrschen, ze thematiséieren, ouni eng Entschëlllegung dofir ze sichen, ass fir ons ee Wee, dee mir eigentlech ënnerstëtzen, well mir mengen, dass do viles méiglech ass.

Wat mer och begréissen a wou mir och drop gedrängt hunn, dat ass d'Definitioun: Wat ass e Stot? Wat mer och zréckbehalen hunn am groussen Konsens, an ech denken, wou jidder een dat konnt praktesch matdroen, dat ass, dass de Stot net nëmme besteet aus engem Mann an enger Frau, déi bestuet sinn, mä ebe wien alles do dra wunnt, Personnes au pair ausgeschloss.

Wat mer awer extrem bedauern, an ech denken, do geet et net duer ze soen, dass d'Commission juridique net fäerdeg ginn ass oder nach net fäerdeg ginn ass, dat ass dee Volet vum Jugendschutz, wou mer leider - do si mer eis och all eens -, hu missen do eng ganz Partie vu Saachen erëm eraushuelen, wat d'Membere vun der Familljekommissioun ganz gären an deem Projet de loi dra gesinn hätten, wat de Schutz vun de Kanner ubelaangt, wat aktiv, proaktiv Moosname fir Kanner, déi an engem Stot Gewalt erlieft hunn oder Affer si vu Gewalt, dass mer dee Volet hu missen eraushuelen.

Well ech muss ganz éierlech awer hei zouginn, dass eng Reform vum Jugendschutz awer elo näischt ass, wat dräi, véier, fënnf Joer al ass. D'Reform vum Jugendschutz, ech ka mech erënneren an enger Commission spéciale, wou souguer eng fréier gréng Députéiert - Renée Wagener - nach do aktiv war an där Kommissioun, do ass esou een décke Rapport gemaach ginn, deen haut nach aktuell ass op ganz ville Punkten, a wou och déi do Punkten, wat de Jugendschutz ubelaangt, schonn dran thematiséiert waren, notament an deem Hearing, dee gemaach gi war a wou déi extern Partner dat och schonn thematiséiert hunn. An eigentlech ass et extrem ze bedauern, dass d'Reform vum Jugendschutz nach ëmmer net stattfonnt huet.

An dofir komme mer eigentlech net derlaanscht, där heiter Regierung, an iwwregens och där leschter Regierung, awer do eng Datz auszeschreien, well manifestement, och wann hei Sonnesriede gehale ginn, de Jugendschutz keng Prioritéit war.

An dann hoffe mer, dass vläicht an Zukunft Verhandlungen oder Austausch, déi da wäerte stattfannen, notament och an där enger oder an där anerer Kommissioun, notament tëschent deem engen an deem anere Regierungsmitglied, voire an der Regierung selwer, de Jugendschutz zur Prioritéit wäert genannt ginn, well mir hu wierklech en immens groussen Nachholbedarf doranner. An dat, wat mer haut thematiséiert hunn, ass eigentlech just e klengt Stéck dovunner, mä awer e wichtegt Stéck dovunner.

Voilà, dass d'Bemierkunge vun der grénger Fraktioun. Elo zum Schluss wollt ech just nach soen, dass dee Projet de loi an dat, wat mer hei haut presentéieren, eigentlech e Musterbeispill ass, wéi eng Chamber eigentlech vill méi oft misst fonctionnéieren. Dat war eng Kommissioun mat Deputéierten, déi selbstsécher waren, déi autonom waren, déi hir eegen Diskussiounen hatten, déi hir eege Konklusiounen festgehalen hunn, déi sech heiansdo iwwert d'Regierungsamendementen ewechgesat hunn, déi sech heiansdo iwwer Recommandatiounen vun engem Statsrot ewechgesat hunn, déi sech och heiansdo iwwert d'Konklusiounen vun enger anerer Kommissioun ewechgesat hunn, an dat am gréisstméigleche Konsens. Ech ka soen, déi véier Parteien, déi véier Fraktiounen ware sech do eens. An dofir denken ech, dass dat en immens flott Beispill war, wou ech och a mengem perséinlechen Numm soen, dass ech immens gären un deem Projet de loi geschafft hunn, och wa mer Divergenzen hatten.

Mä schlussendlech kommen ech och zu der Schlussfolgerung, dass deen heite Projet eng Verbesserung gëtt vun deem Projet, deen elo do ass, obwuel en net perfekt ass. Mä virun allem, wat mir gefall huet, dat war eben déi Aart a Weis, wéi an där Kommissioun geschafft ginn ass, a wou ee sech wierklech als Deputéiert, och als Oppositionsdeputéiert mündeg gefillt huet.

Dofir och e grouse Merci un all meng Kollegen a Kolleginnen, un de President vun där Kommissioun an och un d'Rapportrice.

Nach zwou, dräi vläicht dann och Recommandatiounen vun der grénger Fraktioun un déi jëtze Minister vun deem Projet de loi. Mir denken och, dass et vläicht wichteg wär, déi Konventioun vum Conseil de l'Europe ze ratifizéieren an déi Konditiounen derfir ze erfüllen.

Mir denken awer och, dass et wichteg wär, bei der Opstellung vun Ärem nächste Budget derfir ze suergen, dass all déi schéi Saachen, déi elo hei op dëser Tribün gesot gi sinn, wat nach misst gemaach ginn, dass et dat net zum Nulltarif gëtt, a wann een dat da wierklech zur Prioritéit dann och setzt, wou ech jo menge gehéiert ze hunn, dass dat och esou war, dass do och dee Budget dofir stëmmt, fir dat och a Musek ëmzesetzen an deene Leit, déi um Terrain schaffen, dass déi och déi Méiglechkeete kréien, fir genau dat ze maachen, wat mir hei gesot hunn.

An domadder ginn ech den Accord vun der grénger Fraktioun.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci der Madame Loschetter. An elo kritt d'Wuert den Här Kartheiser. Här Kartheiser, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser** (ADR). - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, och vun eiser Säit aus e Merci un d'Madame Andrich fir hire ganz komplette Rapport. An ech wëll vun Ufank un hei ganz kloerstellen, dass mer een Zil heibannen deelen, an dat ass de Kampf géint déi häuslech Gewalt. Mir hunn zwar en aneren Usaz, wéi een dat soll maachen. An eisen Usaz ass een, dee ganz kloer déi rechtsstaatlech Kriterien a voll a ganzem Émfang wëllt respektéieren.

D'ADR hat ëmmer Zweifel iwwer en exklusiv polizeilechen a penalen Usaz am Kampf géint déi häuslech Gewalt. Mir haten ëmmer déi Tendenz, en aneren Usaz ze favoriséieren, dass ass dee vun Samu social. Dat ass dat, wann an esou Krisesituatiounen an enger Famill oder an engem Cadre familial et zu Gewalt oder zu der Méiglechkeet vu Gewalt ka kommen, dass eben dann aner Leit geruff ginn an eréischt an zweeter Instanz d'Polizei oder juridictionnel Instanzen zur Hëllef geruff ginn. An déi aner Leit, dat wäeren ebe Soziologen, Familljetherapeuten, Psychologen, déi kucken, fir déi Situatioun ze evaluéieren an dann hir Recommandatiounen ze huelen, probéieren déi Situatioun ze berouegen an eng Evaluatioun ze maachen.

Et gouf en Experiment an der Vergaangenheet hei am Land, et ass leider agestallt ginn. An eisen Usaz ass ganz kloer eng Präferenz vun Samu social, fir sozial Problemer unzepaken, eng Präferenz vun deem Wee géigeniwwer deem polizeilechen, deen een eréischt da muss asetzen, wann déi aner Méiglechkeeten net Bestand hunn. Awer, dass muss gehollef ginn, ass kloer, soss wärem mer an enger Situatioun vun Non-assistance à personne en danger.

Dat Gesetz iwwert d'Gewalt doheem huet awer keng positiv Evolutioun an deem Sënn fonnt, well den Usaz, deen och an Eistreich am Ufank gewielt gouf, dat wor e Berouegungsinstrument vun enger Krisesituatioun. A vun deem Berouegungsinstrument... Déi Ewechweisung an Eistreich huet am Ufank dräi Deeg gedauert, ewell si mer bei 14 Deeg plus dräi Méint elo hei am Land - et gëtt jo dacks nach verlängert -, an aus engem Situationsberouegungsgesetz si mer eigentlech op en Trennungsgesetz ënner staatlecher Regie komm. An dat ass eng Evolutioun, déi wor net beabsichtigt. An et widderrecht och engem Grondsazprinzip, nämlech dass de Stat d'Privatlieden ze respektéieren huet an d'Familljen ze schützen huet. Et ass also net esou einfach, an eng Trennungslogik eranzugeen, och aus der Perspektiv vum Stat eraus.

Et misst een dofir emol analyséieren, wéi eng laangfristeg Konsequenzen dat Gesetz dann op d'Koppelen huet, ob iwwerhaapt Koppelen erëm zusemmefannen, déi ënnert dat Gesetz hei gefall sinn, also, wou een erausgehoill ginn ass aus der Wunneng, an ebe laangfristeg d'Konsequenzen emol analyséieren. An et muss och gekuckt ginn, wéi d'Mëssbrauchsméiglechkeete vun deem Gesetz sinn. Dat heescht, ob a Situatiounen, déi op eng Scheedung erauslafen, net awer d'Argument vun der Gewalt doheem gebraucht gëtt, fir sech objektiv Virdeeler an enger Prozesssituatioun ze verschafen.

Déi Nodeeler, déi schonn 2003 kritiséiert goufen, déi gëllen och elo nach. Mir bedauern, dass eng Entmündegung stattfënt vun där Person, déi jo u sech soll geschützt ginn, well jo automatesch Donnée vum hir oder vun der Familljesituatioun un ONGe weidergi ginn. Dat gëtt an deem Gesetz nach verstärkt. Zum Deel gëtt och den Täter entmündegt, mä beim Affer ass dat nach méi staark, wou eigentlech en Deel vun der Gestiou vun hirer privater Situatioun hir aus der Hand geholl gëtt. An zumools an enger Zäit, wou mer ëmmer iwwer Dateschutz a Schutz vun der Privatsphär ganz vill nodenken, sollte mer och iwwerleeën, ob mer net sollten déi Autonomie och vum Affer erëm méi herstellen, wéi dat am Abléck de Fall ass.

D'Gewalt doheem ass keng Geschlechterfro, wéi dat hei vu ganz ville Leit do gesot ginn ass. Et verkennt einfach d'Statistiken. Ech hat virun e Beispill aus Däitschland genannt. A Kanada an den USA gëtt et scho ganz laang Studien, déi soen, dass Gewalt doheem keng Geschlechterfro ass. Et ass ongeféier zu fifty-fifty bei den Täter verdeelt. An och hei am Land gesi mer jo iwwert déi lescht Joren, dass an de Polizeistatistiken den Undeel vun de weibelechen Täter klëmmt. Mir si bei engem Véirel. A mir kennen déi psychologesch Barrieren, déi vill Männer hunn, fir iwwerhaapt zouzeginn, dass se an esou enger Situatioun sinn.

Wou awer en objektiven Ënnerscheid besteet, an dat kritiséiere mir och, dat ass, dass et Infrastruktur gëtt, fir de Fraen ze hëllefen, déi an der Noutsituatioun sinn, an et gëtt awer kee

Männerheem hei am Land. An dat ass einfach e strukturellen Defizit, fir d'Männer, déi an enger Gewaltsituatioun sinn an do leiden, och kënnen am selwechte Mooss ze ënnerstëtzen, wéi et bei de Fraen - richtegerweis - de Fall ass.

Mir kënnen och net einfach elo, wéi vill Leit et ugekënnegt hunn, och d'Regele géigeniwwer de Kanner nach verschäerfen, well mir mussen d'Autorité parentale respektéieren. Mir mussen d'Recht vun de Kanner op Ëmgang mat deenen zwee Elterendeeler respektéieren. A mir kënnen och als Stat net higoen a Moossnamen huelen, wou mer de Phenomeen vun der Aliénation parentale nach géife verschäerfen. Och dat wär schlecht fir d'Kanner an natierlech och fir d'Elteren.

Dat heescht, mir bedauern, datt hei déi rechtsstaatlech Prozeduren net genuch respektéiert gi sinn. Mir hunn eis ausgeschwat fir e Recours.

Ech muss der Madame Vertriederin vun der DP soen, datt an Éisträich an an der Schwäiz, am État de Genève hate mer dat Beispill genannt, duerchaus e Recours besteet, nämlech eng Verifikatioun vun der Ewechweisungsmoosssnam no zwee Deeg respektiv no véier Deeg. Dat ass also anescht, wéi dat hei behaupt ginn ass.

An och hei zu Lëtzebuerg hu mer elo e Recours agefouert, mä deen ineffizient ass. En ass ineffizient. Well et ass sech nach extra verséichert ginn, datt, och wann e Recours herno engem Recht gëtt, da kann ee jo awer net zrëck an d'Wunneng an där Period vu 14 Deeg, wou déi éischt Ewechweisungsmeasure besteet, well einfach kee festen Délai fir déi Iwwerpräiung virgesinn ass.

Dat heescht, dat ass e rengt Lëpsebekenntnis, wat mer hei maachen. E Recours totalement inefficatif. Mir wëllen och kee suspensif! Mir wëllen och kee suspensif, well ech mengen, wann eng Gewaltsituatioun do ass, da muss natierlech eng éischt Moosssnam geholl ginn. Awer effektiv e Recoursrecht, dat wär eng rechtsstaatlech Moosssnam, an dat bedauere mer, datt dat net hei de Fall ass.

Mir hunn eis och unisoni mat der Regierung, wéi déi et am Ufank wollt, mam Statsrot, mat dem Parquet an anere Juridictiounsinstanze fir eng Médiation pénale ausgeschwat. Mir bedauern, datt dat hei net de Fall ginn ass. Déi Argumenter dergéint kënnen mir net deelen.

Mir wëllen also... Och d'ONGen, esou nützlich hir Aufgabe sinn - ech muss mech kuerzfaassen, Här President, ech weess, wat Der mer wëllt gläich soen, dofir faassen ech mech schonn direkt kuerz.

► **M. le Président.** - Dir hutt dat gutt anticipéiert, Här Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser** (ADR). - Gesitt Der? Mir kennen eis schonn esou laang, do gëtt et kee Mëssverständnis méi!

(Brouhaha)

Mä och d'ONGen, esou nützlich hire Rôle ka sinn, och do muss ee soen, et gëtt ewell ëmmer méi Entreprises, ONGen, déi sech an där do Situatioun beruff fillen ze hëllefen. Si gi staatlech finanzéiert. An ech wëll hei, ouni weidere Kommentar, op eng Diskussioun verweisen, déi am Abléck am Vereenegte Kinnekräich leeft, ënnert dem Sujet „domestic violence business“. Ganz einfach, well eben do kritiséiert gëtt, datt déi Saach ëmmer méi dramatiséiert gëtt, well kommerziell Interesse vu verschiddeenen Auteuren doru bedeelegt sinn.

Ee lescht Wuert, well ech zweemol perséinlech ugeschwat gouf, Här President, iwwert déi Fro vun der heefegster Doudesursaach bei de Fraen a Meedercher tëschent 16 a 44 Joer. Dat ass eng Behauptung, dat ass keng Tatsaach. Dat ass e Considérant am Conditionnel vun enger Recommandatioun vum Conseil de l'Europe N°1582 vum September 2002, wann ech mech richtig erënneren.

► **M. Marc Angel** (LSAP). - Et ass eng Etüd vun der Weltgesondheitsorganisatioun.

► **M. Fernand Kartheiser** (ADR). - Neen, neen, hei ass den Text, Här Angel. Ech ginn lech e gär herno.

An ech hu mer déi Méi gemaach, déi Sourcen nozopréieren. Ech hu se och fir Lëtzebuerg nogeprüft. Dat ass net haltbar. Mä well ech esou generéis mat eise sozialistesche Kolleegen am Parlament hei sinn,...

► **Une voix.** - Dat ass schéin!

► **Plusieurs voix.** - Oh!

(Interruption)

► **M. Fernand Kartheiser** (ADR). -...wollt ech dem Här Angel...

Et ass léif, ech weess, Merci.

(Interruption)

Ech wollt dem Här Angel awer soen, ech wollt dem...

► **M. le Président.** - Här Kartheiser, Dir kënnt gär elo Äre sozialistesche Frënn dat iwwermëttelen, mä Är Zäit ass ofgelaf. Ech géif lech also bieten, elo zum Schluss ze kommen.

(Interruption)

► **M. Fernand Kartheiser** (ADR). - Ech kommen zum Schluss, Här President, an ech maache mäi Saz fäerdeg. Ech wollt de sozialisteschen an anere Kolleegen hei soen, wat déi heefegst Doudesursaach bei der weiblicher Bevölkerungshalschent hei am Land ass. Et ass déiselwecht wéi bei der männlecher Bevölkerungshalschent: Mir hunn 2.000 Odfreiwungen am Joer am Land, dovunner dausend Meedercher, dat sinn déi meescht.

(Brouhaha général)

Merci.

► **M. le Président.** - Merci dem Här Kartheiser. Nächsten Intervenant ass den Här Colombero. Den Här Colombero huet d'Wuert.

(Brouhaha général)

► **Une voix.** - Dat ass eng fesch Sortie!

► **M. Jean Colombero** (Onofhängeg). - Merci, Här President. Fir d'Éischt e Merci un d'Madame Andrich fir hire schréfflechen a mëndleche Rapport. E war ganz gutt an exzellent.

Ech hunn hei e puer praktesch Iwwerleeungen: D'Gesetz géint d'häuslech Gewalt ass wichteg a wäert och an Zukunft ganz wichteg sinn, well d'Gewalt queesch duerch d'Gesellschaft een Thema ass mat steigender Tendenz, bedéngt duerch ee Mangel u Kommunikatioun. D'Gewalt am Stot geet, an deene meeschte Fäll, vum Mann aus. Dat wësse mer jo allegueren. An dat ass net ze rechtfertegen an enger Gesellschaft, déi sech mam Fändel vun der Toleranz an d'Vitrine stellt.

D'Informatioun schéngt awer net iwwerall duerchgedrongen, duerchgesickert ze sinn. Et sinn nach Fraen, déi einfach fortlafen, wa se Affer vu Gewalt ginn, mat hire Kanner. An déi versichen dann een Ennerdaach an engem Fraenhaus ze kréien. Bekanntlech hu mir awer net vill Fraenhaiser. Déi sinn owes an nuets och net accessibel. An dat ass dann ee ganz grouse Reproche, deen ee muss maachen. Déi missten accessibel sinn. A wa keng Plaz an engem Fraenhaus ass, kann et och do virkommen, datt d'Fra vun hire Kanner getrennt gëtt. Dat heescht, dass d'Fra op enger Plaz ass an d'Kanner an enger anerer Struktur. Ech mengen, dat ass och net wëschenswäert.

Dann ass et och schued, datt a verschidde Kulturkreesser de Mann nach ëmmer déi éischt Gei spillt an de Mann nach walten a schalte kann, wéi hie wëllt, am Numm vun enger arkaescher Sichtweis oder vun enger Relioun. Bekanntlech, anscheinend, wësse mer jo allegueren, dass d'Fra jo vun der zwielfter Rëpp vum Mann hierstaamt.

(Hilarité et brouhaha)

Gott sei Dank ass d'Wëssenschaft e bësse méi wäit.

(Interruptions)

Gott sei Dank, dass d'Wëssenschaft e bësse méi wäit ass.

► **Une voix.** - Dat ass e Witz!

► **M. Jean Colombero** (Onofhängeg). - Neen, a wéi et schéngt, staamt de Mann vun der Fra! Aus dem einfache Grond, well déi zwee X-Chromosome vun der Fra, do ass een X-Chromosome, deen ass ganz schwaach an dee verléiert ee Been, an da gëtt dat en Y. Also, an anere Wieder staamt de Mann vun der Fra!

(Hilarité et brouhaha)

Dat soll emol duergestallt ginn, fir ze wëssen, dass de Mann net deen Éischten ass, mä d'Fra ass déi Éischt. - Gutt.

Ech ginn dovunner aus, et gëtt vill Fraen a Kanner, déi Affer vun der Gewalt sinn, an déi net bekannt sinn. Dat heescht, d'Donkelziffer ass extrem grouss. An dat, wat mer u Statistiken hei hunn, dat ass net richtig, Madame Minister. D'Donkelziffer ass vill, vill méi grouss. An als Dokter, dee jo bekanntlech de Paschtouer an eiser Gesellschaft ersetzt, weess ech vill méi wéi een aneren, wat doheem am Foyer passéiert. Et ass net esou roseg, wéi d'Fassad et duerstelle wëllt. An do si ganz notabel Persounen, déi op all Wäsefest sinn, op all Foto laachen, mä déi hätte gutt sech ze schummen, dat wär dat Beschit.

Ech muss hei drop hiweisen, datt, egal welch Schutzmoosssname mir huelen oder an d'Gesetz

schreiwen, d'Affer vun der Gewalt ass fir säi ganz Liewe markéiert. Dat ass ee Fait. Antidepressiva, Berouegungsmëttel a Schlofpëlle ginn en masse consomméiert. A wann een d'Niewewierkunge vun dese Medikamenter kennt, da versteet een, firwat dass d'Affer vun der Gewalt permanent krank ass. Déi Persoun, déi Affer vun der Gewalt ass, ass fir ëmmer geschiedegt. Déi Persoun huet eng psychesch Narb.

Dofir mäin Appell, fir preventiv ze handelen. An dat geet an der Schoul un, wou d'Zesummeliwwen effikass muss organiséiert ginn. Dat ass dat Eenzege, wat zielt. Spéiderhi kënnen nëmme méi d'Symptomer behandelt ginn. An dat ass manner effikass, wéi d'Ursaachen ze tritéieren.

Mir wëlle mat Gesetzer eist Gewësse berouegen. Dat muss och sinn, als Noutsituatioun (veuillez lire: als Noutléisung). Mä all déi administrativ Hürden, déi déi implizéiert Persounen duerchlafte mussen, sinn u sech schonn eng Zoomuddung.

Ech mengen, wann ee muss d'Kanner kréien, d'Kanner siche goen, wat de Riichter décidéiert, wat d'Psychologin seet, wat d'Assistante sociale seet; déi Leit do maachen allegueren eng gutt Aarbecht, mä se si machtlos. Dat muss een hei behapten. Déi si machtlos!

Wann déi Persounen am Virfeld wësst, wat eleng administrativ op si zoukënn, da géife si zéngmol iwwerleeën, ier si gewalttätig géife ginn.

An als Fazit - ech wëll elo gläich schléissen an den Accord vu mir a vum Här Henckes ginn: Entweder mir evoluéieren ons Gesellschaft oder mir gi kollektiv ënner an dann hätte mer och näischt aneschtens verdéngt.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - Merci dem Här Colombero. Leschte Riedner ass den Här Urbany.

► **M. Serge Urbany** (déi Lénk). - Jo, Här President, wann ech esou den Här Kartheiser hei héiere schwätzen, ech muss soen, en ass spezialiséiert op d'Provokatioun vun de Fraen, hein.

► **Une voix.** - Jo!

► **M. Serge Urbany** (déi Lénk). - Dat schéngt seng Fonctioun hei ze sinn an deser Chamber.

(Interruption)

Mir hunn dat erlieft dobause bei där fuerchterbarer Demonstratioun, déi eng Frechheet war, wéi mer d'Abtreibungsdebatt hei haten. An elo héiere mer erëm eng Kéier datselwecht.

A wann ech héieren, wann den Här Kartheiser seet, mer mussen d'Autonomie vun den Affer vis-à-vis vun den Täter garantéieren, da soen ech awer, mir sinn net méi an engem Rechtssat. Do si Leit, déi Affer si vu Gewalttaten, déi ginn dann net méi geschützt anscheinend, wa se hir Autonomie musse behale vis-à-vis vum Täter. Et ass jo kloer, dass se sech selwer net kënnen wieren an esou enger Situatioun a se duerfir zréckgräifen op de Schutz vun der öffentlecher Hand a vun den Autoritéiten, déi duerfir zoustänneg sinn.

Also, ech muss soen, Här President, ech wollt souwisou fir dat Gesetz hei stëmmen, mä wann ech den Här Kartheiser hei héieren, da stëmmen ech awer wierklech mat zwou Hänn fir dat Gesetz.

(Hilarité)

► **M. le Président.** - Merci dem Här Urbany. An elo kritt d'Wuert déi zoustänneg Ministerin, d'Madame Hetto-Gaasch.

► **Mme Françoise Hetto-Gaasch, Ministre de l'Égalité des chances.** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëlt emol, fir unzefänken, allegueren de Riedner ganz häerzlech Merci soe fir hiren Apport elo haut de Moien, mä awer och fir déi konstruktiv Zesummenaarbecht, déi mer haten an der Chamberskommissioun.

An ech wëlt ganz speziell der Rapportrice e ganz grouse Merci soe fir déi vill Aarbecht, déi se sech gemaach huet fir de Rapport, awer och an der Aarbecht an der Kommissioun.

De Projet de loi, deen haut hei gestëmmt gëtt, ass net nëmmen e ganz wichtege Projet. Et ass virun allem e Projet, dee mech perséinlech immens markéiert huet. An dat aus e puer Ursaachen. Éischtens emol, d'häuslech Gewalt, a virun allem d'Gewalt géint d'Fraen, gëtt haut als déi gréisste Barrière vun enger moderner Gläichstellungspolitik tëschent Männer a Fraen ugesinn. Et ass net ze verrieden, dass, wa Fraen a Männer an eiser Gesellschaft déiselwecht Rechter hunn, dass mer hinne wëllen déiselwecht Chancë ginn um Aarbechtsmaart, an der Politik, an der Gesellschaft, dass dann awer

grad doheem an der Famill, do, wou d'Leit sech solle sécher a gebuerge fillen, dass do d'Leit, a virun allem d'Fraen - dat weisen d'Zuelen - ënner Ennerdréckung an Angscht leiden an de Risiko vun Uwendung vu physischer Gewalt hiren Alldag bestëmmt. Dat kënnen mer net akzeptéieren.

Zweet Ursach: Dee Projet, dee mech jo bal während menger Amtszeit begleet huet, war vun Ufank un eng Gratwanderung tëschent engersäits dem Schutz vun den Affer an op där anerer Säit dem Respekt vun de Rechter vun den Täter.

Dir wësst, dass ech eng ganz Partie Joren am soziale Secteur geschafft hunn an dass ech och eng ganz grouss Affinitéit a Verständnis hu fir d'Revendicatiounen vun de Leit vum Terrain, also vun deenen, déi all Dag mat de physischen a virun allem psychesche Konsequenze vun häuslecher Gewalt ze dinn hunn. Dat ass keng einfach Aarbecht, a si verdéngen dofir eise Respekt.

Ech wëll betounen, dass ech vun Ufank un en oppent Ouer hat fir hir Positionen. Allerdéngs gehéiert et och zu den Aufgabe vun der Regierung, derfir ze suergen, dass elementar staatsrechtlech Prinzipie respektéiert ginn, an dat hu mer versicht, hei ze maachen.

Drëtt Ursach: Dee Projet, esou wéi en elo hei virläit, ass e gudde Projet. Et ass e Projet, deen den Afferschutz ganz wesentlech verbessert, dat Ganzt awer am Respekt vun de Rechter vum Täter.

Madame Andrich, wéi gesot, nach eng Kéier e ganz grouse Merci fir Är Aarbecht.

Ech wëlt net méi op alles agoen, just nach eng Kéier op déi allerwichtigst Punkten: D'Dauer vun der Ewechweisung, déi elo vun zéng op 14 Deeg eropgesat gëtt. Dann d'Gesetz, wat an Zukunft fir allegueren déi Leit spillt, déi an engem familiäre Kader zesummeliwwen, dat heescht och Bridder a Schwëstere. De Statsrot war wéi gesot net frou, well e gesot huet, et ass vill ze vill eng large Definitioun, mä ech mengen, an eisen heitegen Zäiten muss se large sinn, fir och alle méigleche Familljekonstellatiounen Rechnung ze droen.

Da gëtt eng automatesch Bannmeil agefouert. Dat heescht, den Täter muss sech während der Dauer vun der Ewechweisung, also während deene 14 Deeg, muss e sech ewechhale vum Affer, dass dat zur Rou ka kommen.

Et ass vill iwwert déi 100 Meter diskutéiert ginn, wou d'Police eis gesot huet: „Dat ass fir eis extrem schwéier ze kontrolléieren, quantifizéiert Bannmeilen.“ Et schwätzt een allgemeng vun enger Bannmeil. Doduerch, dass se elo net méi quantifizéiert ass, sinn d'Affer net manner, mä eigentlech besser geschützt. Well si kënnen zu all Moment d'Police ruffen, wa se sech bedroht fillen, och wann den Täter 200 oder 300 Meter vun hinnen ewech ass.

Dann, wat mir och vun Ufank un extrem wichtig war, dat ass, dass den Auteur vun der Gewalt muss responsabiliséiert gi fir säi Verhalten. Dofir muss e sech an Zukunft beim Service Riicht eraus mellen, wou e gehollef kritt, fir säi gewaltsam Verhalten an de Grëff ze kréien.

D'Aarbecht mat den Affer ass ganz wichteg op där enger Säit, mä et muss een awer de Phenomeen Gewalt bei der Wuerzel upaken, an dat bedeit, dass een einfach den Auteur och muss behandelen. D'Strofen eleng ginn do net duer. Si musse begleet gi vun enger psychologescher Betreuung.

Da gëtt e Recours fir den Täter agefouert, iwwert deen, wéi scho gesot ginn ass, vill diskutéiert ginn ass, mä domadder eliminéiere mer awer de Risiko, dass d'Gesetz vun 2003 virun d'Cour constitutionnelle oder den Europäesche Geriichtshaff fir Mënscherechter bruecht gëtt, well dem Auteur säi Recht op Recours respektiv op Verdeidigung bis elo net respektéiert ginn ass. Mir festegen also doduerch och eis Gesetzgebung.

A mir stelle sécher - ech mengen, dat ass och gesot ginn -, dass dat europäescht Reglement iwwert d'Reconnaissance mutuelle de mesures de protection en matière civile, wat den 1. Januar 2015 a Kraaft trëtt, och zu Lëtzebuerg applicabel ass am Beräich vun der Violence domestique. Dësen Text gesäit nämlech als Konditioun fir, dass den Täter muss d'Méiglechkeet vun engem Recours hunn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll awer op deser Plaz och soen, dass ech mat Momenter traureg war an och deelweis schockéiert iwwert de Verlaf vun der öffentlecher Debatt a virun allem iwwert d'Berichterstattung vun de Medien an deem Dossier.

Hei ass sech och vum Deel op Problemer fokuséiert ginn, déi net esou waren, wéi se duergestallt gi sinn. Et ass villes falsch diskutéiert ginn, an duerfir wëll ech soen, dass ech bedauern,

dass mer esou vill Zäit verluer hunn an deem Dossier hei.

Dir wësst, dass ech keng Konfrontatioun scheien. Ech hunn et och ni gemaach, an duerfir wéilt ech och op e puer Kritiken um Projet zrëckkommen. Zum Beispill de Rappel à la loi, deen ëmmer erëm gefrot ginn ass. En ass aus dem Text erausgeholl ginn, well d'Police souwisou bei all Infractionen, déi se feststellt, esou e Rappel à la loi mécht, a well an deem spezielle Fall hei dem Auteur souguer nach am Procès-verbal en Text virgeluecht gëtt, wou e muss ënnerschreiwen, dass en och doriwwer informéiert ginn ass.

Dann d'Fouille corporelle, wou laang driwwer diskutéiert ginn ass, wou gesot ginn ass, dat kënne mer net maachen, dat ass démesuréiert. Eng Fouille corporelle, déi gëtt normalerweis vun der Police just ugewannt, wann et drëms geet, fir Drogen ze sichen, oder wann et drëms geet, Waffen ze fannen. Dir kënnt net d'Fouille corporelle unwennen, wann et drëms geet, engem e Schlüssel oder eng Fernsteuerung vun enger Paart ofzehuelen.

Leschte Problem, op deen ech wëll agoen a wou ech och wierklech en Deel vun de Kritiken akzeptéieren, ass de Problem vun dem Schutz vun de Kanner, déi am Stot liewen, an engem Stot, wou Gewalt ausgeübt gëtt. Et ass wahrscheinlech de wichtigste Punkt an deem Ganzen. Et muss een awer ënnerscheiden op där enger Säit tëscht den Intérêt vun de Kanner an op där anerer Säit der Sécherheet vun de Kanner.

Am Intérêt vun de Kanner hat d'Chamber an hirem Amendement vum 27. Mäerz vun dësem Joer virgesinn, dass den Auteur während der Dauer vun der Ewechweisung kee Kontakt méi dierft mat de Kanner hunn. De Statsrot huet sech deem formell opposéiert. Ënner anerem, well en Zweifel driwwer hat, dass esou eng Mesure an alle Fäll am Intérêt vun de Kanner war. D'Sécherheet vun de Kanner ass a bleift awer garantéiert doduerch, dass d'Jugendschutzgesetz vum '92 sech an alle Fäll applizéiert an dass de Jugendrichter jo och wierklech kann d'Mesure de garde provisoire huelen.

Et ass kloer, dass d'Kanner no der Revisioun vum Jugendschutzgesetz, déi am Projet de loi 5351 virgesinn ass, nach besser geschützt wäerte ginn. An duerfir wéilt ech mech och de Virriedner uschlëssen a soen, dass ech frou wier, wann d'Chamber, also wann d'Commission juridique dee Projet géif prioritär behandelen.

De Statsrot huet déi zwee Projeten, also deen heite vun der Ewechweisung an dee vun der Reform vum Jugendschutz, och ëmmer als komplementär ugesinn an duerfir plädéiert, fir se zesummen ze evakuéieren. Vu dass déi Diskussiounen iwwert de Jugendschutz awer elo schonn zënter enger Zäit broochleien, bleiwen ech der Meenung, dass deen heite Projet, also eist Gesetz hei, awer esou séier wéi méiglech soll gestëmmt ginn, well mer awer net nach do wëllen zousätzlech Zäit verléieren, wou mer awer trotzdem e verbessert Gesetz kënne virleeën an doduerch d'Rechter vun den Affer vun häuslecher Gewalt wierklech kënne stäerken.

De Volet vun de Kanner, dee soll da méi intensiv gekuckt ginn am Kontext vun der Reform vum Jugendschutz. An dann, nach eng Kéier, wa Kanner direkt Affer sinn, spilt jo souwisou d'Ewechweisung, a wa Kanner Zeien, also indirekt Affer sinn, da kann de Jugendrichter intervenéieren opgrond vun der aktueller Gesetzgebung. Mir sinn also net, wéi heiansdo gesot ginn ass, an engem Vide juridique.

Dir Dammen an Dir Hären, eis Gesetzgebung iwwert d'häuslech Gewalt ass - Madame Loschetter, erlaabt mer ze soen -, net Standard. Se gehéiert zu deene beschte Gesetzgebungen, déi mer hei an Europa hunn. An Dir hutt alleguer haut d'Geleeënheet duerch Äre Vote, fir se nach besser ze maachen, mä et bleiwen awer eng Partie Froen opstoen.

Éischstens: Wie këmmert sech ëm d'Famill no der Ewechweisung? Wie këmmert sech ëm d'Familljen, wann d'Police am Asaz war an et ass awer net zu enger Ewechweisung komm? A wa mer da gesinn, dass en Täter dräi-, véier-, souguer fënnefmol ewechgewise ginn ass, muss een dann net awer effektiv iwwer aner Mëttele nodeken, notament zum Beispill eng obligatoresch Therapie?

Da gëtt et och Männer, déi Affer si vun häuslecher Gewalt, déi awer oft zécken, fir sech ze manifestéieren, well se sech schummen. Ech hoffen, dass si notament duerch de Service infoMann déi néideg Ënnerstützung kréien an och Akzeptanz an der Gesellschaft fannen.

An den nächste Méint a Jore muss mer op déi dote Froe ganz sécher Äntwerte fannen an Zesummenaarbecht mat alle concernéierten Acteuren. Eng absolut Noutwendegkeet kann een awer haut schonn uschwätzen: Dat ass d'Preventioun. Wa mer häuslech Gewalt oder Gewalt

am Allgemenge wëlle bekämpfen, da muss mer méi aktiv ginn an der Preventioun. Da muss mer d'Leit, also d'Kanner an déi Erwuesen, erëm zrëckféiere bei eng Kultur vun engem respektvollen Ëmgang mateneen, ënnerteneen, am Zesummeliewen doheem, an der Gesellschaft, do, wou Problemer iwwer aner Weeër wéi Gewalt sollen a muss geléist ginn.

Ech wéilt an deem Kontext just kuerz, wann Der erlaabt, e puer Initiative vun eisem Ministère uschwätzen, déi an déi Richtung ginn. Mir hu gëschter eng Etüd virgestallt - d'Madame Polfer war dorobber agangen -, eng wëssenschaftlech Etüd beim CRP-Santé, déi mer do an Opdrag ginn hunn, fir de Phänomeen vun der häuslecher Gewalt ze analyséieren, virun allem fir ze kucken: Wat sinn d'Ursachen? Duerch wat gëtt déi häuslech Gewalt ausgeléist? Wou kënnt se vir? - Fir dass mer och besser kënnen an Zukunft eis Politik dorobber ausrichten.

Da probéiere mer awer, och nei Weeër ze goen. Der musst wëssen, wa mer elo kucken, vun all den Ewechweisungen, déi passéieren, sinn een Drëttel Lëtzebuerger, een Drëttel si verschidde Communautéiten an een Drëttel sinn an der lusophoner Populatioun. An do hu mer eis gesot, dass mer muss vill méi eng geziilt Opklärung maachen, grad do. An dat maache mer elo ab dem September, wou mer op verschiddene Plazen am Land wäerten en interaktiiv Theaterstéck, dat extra fir deen Zweck geschriwwen ginn ass, opféieren, wou dat Gesetz iwwert dee Wee der lusophoner Populatioun méi no bruecht gëtt, a fir op déi Aart a Weis den Débat och bei hinnen am Fong geholl unzekerbelen. An et wäerte sécher duerno och nach aner Projekte komme mat anere Communautéiten.

Dann eng ganz wesentlech Roll an der Preventioun kann och deen neie Plan d'action d'éducation sexuelle et affective spillen, deen de 17. Juli virgestallt gëtt, a wou gläich véier Ministère mat implizéiert sinn: d'Santé, d'Famille, de Ministère de l'Éducation an och mir. Ech wëll och elo net méi am Detail op all eis Opklärungsarbeiten, Broschüren, Konferenzen, Informationsagen. Dat kënnt Der alles bei eis um Internetsite „violence.lu“ fannen.

Ech wéilt just zum Schluss nach kuerz op Är Froen agoen. Et war vun der Madame Andrich déi Saach ugeschwat gi vum Certificat médical. Ech hat mam Gesondheitsminister dodriwwer geschwat, et ass anscheinend e Problem vun Nomenklatur. Dofir kann dat de Moment net iwwerholl ginn, mä hie schafft awer dodrun an e sicht och do no enger Léisung.

Da war vun engem Numéro d'appel d'urgence geschwat ginn. Ech mengen, dat sollt wierklech den 113 bleiwen, dat ass déi Nummer, déi d'Leit am Kapp hunn, do sollt een net elo d'Leit duerjernee maachen nach mat villen aneren Nummern.

Da war vun der Madame Loschetter iwwert de Budget Rieds gaangen. Ech mengen, Dir wësst, Madame Loschetter, dass mer vun eisem Ministère aus vill Suen och an déi Servicer do stichen, fir dass déi kënne gutt fonctionnéieren. Ech géif emol woen ze behaupten, méi wéi an anere Länner.

De Samu social, also souwäit wéi ech weess, war e Pilotprojet vun engem Samu social. Dee Pilotprojet ass evaluéiert ginn. Do ass erauskomme derbäi, dass dee relativ vill kascht huet, dass et relativ schwéier war ze organiséieren, och virun allem iwwer Land, virun allem och, fir eng Permanence ze assuréieren, och nuets. Mä ech mengen, et kann een awer gären doriwwer nodeken, ob een e Samu social speziell fir eng Ewechweisung kann aféieren. Dat muss een da kucken.

An da wëll ech soen, dass mer zwar elo kee spezifesch Männerheem hunn, Här Kartheiser, mä mir hunn de Service infoMann elo an enger éischter Phas emol geschafen als Ulaftell fir Männer, déi an enger Situation de détresse sinn, a mir wäerte ganz sécher, wann de Besoin besteet, och kucken, fir Foyeren ze schafen, wou esou Männer kënnen ënnerdaach kommen. Verschidde Strukture bidden dat schonn un, also elo net de Foyer Ulysse, wou och Männer, déi Affer sinn, kënne gehollef kréien.

(Interruption)

Sou, léif Deputéierten, eigentlech misste mer eis alleguer schummen, hein, well mer en Deel si vun enger Gesellschaft, déi sech jo wëllt esou modern an esou fortschrëttlech ginn, an där awer häuslech Gewalt quasi zum Alldag vu ville Leit, virun allem vun ëmmer méi Leit gehéiert. Dat ass eng Schan an dat dierfe mer och op kee Fall akzeptéieren.

Et ass awer och ganz kloer, dass dat Gesetz, wat mer elo hoffentlech hei an engem ganz breede Konsens gestëmmt kréien, just een Element ass an der Bekämpfung vun der Violence domestique. Et ass een Instrument ënner villen, déi mussen zesummespillen. Mä et ass awer dat Instrument, dat Dir elo direkt an Ären Hänn hutt an dat Dir haut kënnt duerch Äre Vote op

timiséieren. An duerfir wär ech frou, wann dat Gesetz hei mat enger ganz grousser Majoritéit géif ugeholl ginn.

Ech soen lech villmools Merci.

► **Une voix.** - Et ass gär geschitt.

► **M. le Président.** - Merci der zoustänneger Ministesch. Domadder ass d'Diskussioun ofgeschloss a mir kommen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi.

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. De Vote par procuration.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 6181 et dispense du second vote constitutionnel

De Vote ass ofgeschloss an de Projet de loi 6181 ass ugeholl mat 58 Jo-Stëmmen, géint 2 Nee-Stëmmen.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Fernand Boden, Lucien Clement, Mme Christine Doerner, MM. Emile Eicher, Félix Glischen, Mme Marie-Josée Frank, MM. Léon Gloden, Norbert Hauptert, Ali Kaes, Marc Lies, Pierre Mellina, Mme Martine Mergen, MM. Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Mme Tessa Scholtes, MM. Robert Weber, Lucien Weiler (par Mme Nancy Arendt), Raymond Weydert, Serge Wilmes et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Fernand Diederich, Georges Engel, Ben Fayot, Claude Haagen, Jean-Pierre Klein, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Ben Scheuer et Roland Schreiner;

MM. André Bauler, Eugène Berger, Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur (par M. Carlo Wagner), MM. Fernand Etgen, Alexandre Krieps (par M. Xavier Bettel), Claude Meisch (par M. Fernand Etgen), Mme Lydie Polfer et M. Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch (par Mme Viviane Loschetter), Félix Braz (par Mme Josée Lorsché), Camille Gira, Henri Kox (par M. Claude Adam), Mmes Josée Lorsché et Viviane Loschetter;

MM. Jean Colombero et Jacques-Yves Henckes;

M. Serge Urbany.

Ont voté non: MM. Gast Gibéryen et Fernand Kartheiser.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou décidéiert.

Mir kommen dann elo zu eisem leschte Punkt fir de Moien, dem Projet de loi 6547, eng Ofännerung vum Gesetz iwwert den Austausch vu Quote bei Gasen, déi zum Dreifhauseffekt bäidroen. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. An et hu sech just ageschriwwen: déi Häre Berger a Gira. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den Här Marcel Oberweis. Här Oberweis, Dir hutt d'Wuert.

7. 6547 - Projet de loi dérogeant temporairement à la loi modifiée du 23 décembre 2004 établissant un système d'échange de quotas d'émission de gaz à effet de serre

Rapport de la Commission du Développement durable

► **M. Marcel Oberweis (CSV), rapporteur.** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, Här Minister, ech weess, dass d'Zäit elo fortleeft. Ech maachen et och ganz kuerz. An deem virleiende Projet de loi soll eng zäitlech begrenzten Derogatioun vun der europäescher Direktiv N°87 aus dem Joer 2003 ëmgusat ginn. Si berout op dem europäesche Beschluss N°377 aus dem Joer 2013 a si traitéiert den Handelssystem vun den Dreifhausgasemissiounen am Beräich vun der Aviatioun.

Den internationale Loftverkéier huet an de leschte Jore staark zougehol. A well duerch dese Verkéier ëmmer méi CO₂-Emissiounen emetteiert ginn, soll e weltwäit gëltege System fir d'Reduktioun vun dem CO₂ opgebaut ginn, an dat aus der Iwwerleeung eraus, dass all Wirtschaftssektor, och de Loftverkéier, sech un dësem Reduktionsprozess bedeelege muss.

Am Joer 2012, also d'lescht Joer, huet de Loftverkéier wuel zu 2% vun de weltwäiten Emissiounen zougedroen. Dat waren awer scho 650 Milliounen Tonnen, an et gëtt geschätzt, dass dese Wäert klëmmt op 1,5 Milliarden am Joer 2025. Mëttlerweil muss sech all Fluchgesellschaften, déi e Vol bannent der Europäescher Unioun duerschféieren, un dem Handelssystem finanziell bedeelegen.

D'Europäesch Kommissioun ass och gewëllt, d'Fluchgesellschaften, déi aus Drëttstäten an der Europäescher Unioun landen oder erëm fort starte wëllen, och an de System mat anzebauen. Mä déi wiere sech. Op der 38. Versam-

mlung dëst Joer zum internationale Fluchverkéier, déi vu September bis Oktober ofgehal gëtt, steet dofir d'Reduktioun vun den CO₂-Emissiounen am Mëttelpunkt.

Mat dem virleiende Projet de loi, dee vun dem delegéierte Minister fir déi nohaltege Entwécklung an Infrastrukturen de 4. Mäerz 2013 hei an der Chamber déposéiert ginn ass, soll d'Uwendung vun den Artikelen 20 an 21 aus dem Gesetz vum 23. Dezember 2004, dat een Handelssystem mat den Dreifhausgasemissiounen aféiert, ausgesat ginn - zäitlech ausgesat ginn.

Kuerz nach de Gesetzestext selwer. Den éischten Artikel weist drop hin, dass keng Sanktiounen géint bestëmmte Fluchgesellschaften geholl ginn, déi Fluchbewegungen an de Joren 2010, '11 an '12 aus der Europäescher Unioun eraus oder a si eran duerchgeféiert hunn. Dës zäitlech begrenzten Décisioun gëllt fir déi Gesellschaften, déi keng gratis CO₂-Quote fir hir Fluchbewegungen am Joer 2012 kritt hunn. Wa se der kritt hunn, muss se awer déi erëm zrëckgi bis zum 27. Mee 2013.

Den Artikel 2 prezisiéiert do e bësselche méi genau. All EU-Memberstate läschen déi CO₂-Quote fir all Fluchbewegungen am Joer 2012, wéi se am Artikel 1 viséiert sinn, wa se entweder net délivréiert goufen a wa se livréiert goufen, awer och duerno erëm zrëckgeliiwwert ginn. Eng relativ techesch rechneresch Operatioun.

Duerch dës Annulatioun versteeën d'EU-Staten eng reduzéiert Zuel vun CO₂-Quote fir 2012 an droen dobäi och zur CO₂-Emissioun (veuillez lire: an droen dobäi och zur CO₂-Emissionsreduzierung bäi). Dës Reduktioun ass proportional der Zuel vun den CO₂-Quoten aus dem Fluchverkéier an eiser Europäescher Unioun. Dat bréngt natierlech mat sech, dass d'Unzuel vun den CO₂-Quoten, déi fir d'Stee an dësem Joer virgesi sinn, un dës Entwécklung ugepasst ginn. Deemno eng rechneresch Operatioun, fir ze reduzéieren.

Den Artikel 3 seet da ganz genau nach, déi anuléiert CO₂-Quoten aus dem Loftverkéier ginn dann net an der Rechnung vun den CO₂-Zertifikater an dem Rumm vun dem genannte Gesetz aus dem Joer 2004 berücksichtegt.

Den Artikel 4 weist nach drop hin, dass dësen Text, dee mer haut stëmme wäerten, seng Wirkungen ab dem 24. Abrëll dëst Joer entfale kann.

Kuerz nach de Statsrot. A sengem éischten Avis vum 30. Abrëll hat hien e puer berechtigt Froen opgeworf. Mat den Textformuléierungen, déi mir an der Kommissioun ugeholl hunn, an duerch den Avis complémentaire vum Statsrot vum 18. Juni konnt dunn de Rapport geschriwwen ginn, Dir konnt dee virlesen. Op all Punkt ginn ech net an, et géif ze wäit goen.

Just d'Chambre des Salariés huet hiren Avis eraginn den 8. Mäerz, an d'Chambre de Commerce de 6. Mee. Si ware mat dem Projet de loi averstanen.

Lescht Wuert: Déi Europäesch Kommissioun betount, an ëmmer erëm betount se dat, dass de gewënschten Handelssystem mat den CO₂-Zertifikater am Loftverkéier derfir suergt, dass all Tonn CO₂ elo e Präis muss kréien, well domadder och dann déi néideg finanziell Moyene bereetgestallt ginn, fir à la longue de Klimawandel ze bekämpfen. A mat dësen dach méi techeschen Detailer um Schluss vun haut de Moie bréngen ech den Accord vun der CSV eran a soe Merci wéi ëmmer fir d'Nolauschteren.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. le Président.** - An ech soen dem Rapporteur Merci. Als éischte Riedner ass den Här Berger agedroen. Här Berger, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Eugène Berger (DP).** - Merci, Här President. Ech wéilt och dem Rapporteur Merci soe fir säi kuerzen, pertinente Bericht. Ech wäert och relativ kuerz bleiwen. Am Dezember d'lescht Joer hate mer jo hei eigentlech dat Gesetz vum 2004 modifizéiert. Bei deem Gesetz hu mir als demokratesch Fraktioun dergéint gestëmmt. Ech hunn dat och deemools en long et en large motivéiert, well ech ënner anerem och monéiert hunn, datt dat modifizéiert Gesetz vum 2004 kee Plus wier fir de Klimaschutz hei zu Lëtzebuerg an och déi Chancen, déi eventuell de Klimaschutz géif fir d'Ekonomie bréngen, net géife genotzt ginn.

Bon, ech mengen, eleng schonn eng Ursach, e Gesetz, dat mer net gestëmmt hunn, en Zousaz zu esou engem Gesetz, do gesi mer och elo